

Tiit Paaver

Vesiviljeluse EESTI-INGLISE seletav sõnaraamat

Estonian-English Glossary of Aquaculture

Kalanduse teabekeskus

Vesiviljeluse eesti-inglise
seletav sõnaraamat

Estonian-English
Glossary of Aquaculture

Tiit Paaver

Vesiviljeluse EESTI-INGLISE seletav sõnaraamat

Estonian-English Glossary of Aquaculture

Teine, parandatud ja täiendatud trükk

Kalanduse teabekeskus

Esmatrükk: Kalanduse teabekeskus, 2017
Teine, parandatud ja täiendatud trükk

Toimetanud: Kalle Hein ja Helika Mäekivi
Parandanud ja täiendanud: Priit Päck, Härmo Hiiemäe ja Riho Gross
Kaanefoto: Tiit Paaver
Küljendus: Eesti Loodusfoto

Väljaandja: Kalanduse teabekeskus, 2025
www.kalateave.ee

ISBN 978-9916-9373-1-0

Sissejuhatus

Vesiviljelus (*aquaculture*) on kiiresti laienev ja arenev kalanduse haru, kus pidevalt lisandub uusi tehnoloogiaid ja nendega seotud termineid. Selle valdkonna eestikeelset oskussõnavara võib laiendada pillatult leida õpikutest, andmebaasidest ja Vikipeediast. Paraku on eestikeelsed õpikud vananenud ja neis sisalduv terminoloogia põhineb tihti venekeelsete mõistete ülevõtmisel. Vesiviljeluse terminite andmebaasi veel pole. Eestikeelset terminoloogiat vajavad aga vesiviljelust alustavad ettevõtjad, riigiametnikud, Euroopa Liidu direktiivide tõlkijad ja ajakirjanikud, Eesti Maaülikoolis, Eesti Mereakadeemias ja Järvamaa Kutsehariduskeskuses vesiviljelust õppivad üliõpilased (õppematerjalide tõlkimisel ja referaatide koostamisel) ning ka neid õpetavad õppejõud. Käesoleva sõnastiku koostamise eesmärgiks oligi koondada eesti- ja ingliskeelsed vesiviljelusterminid tõlkimist hõlbustavasse süsteemi ja anda neile sisuline seletus.

Ükski sõnastik ei saa olla entsüklopeedia, mis hõlmaks põhjalike selgitustega kogu vaadeldavat valdkonda. See kehtib ka siinse sõnastiku ja vesiviljeluse kohta, millel on kokkupuutepunkte nii bioloogiaga (nt ihtüoloogia, veekogude ökoloogia, geneetika, arengubioloogia) kui ka tehnika, veterinaarmeditsiini, söötmisteaduse, hüdrokeemia ja teiste erialadega. Seepärast sisaldab sõnastik iga termini puhul vaid vesiviljelusega seotud vasteid ja seletust, jättes kõrvale paralleeltähendused ja üldisemad mõisted. Loomulikult on vesiviljelusega seotud terminite nimekiri palju pikem siintoodust. Sõnastiku koostamisel lähtus autor oma kogemustest üliõpilaste juhendamisel ja küsimustest, mis on kogunenud algajaid kalakasvatajaid nõustades. Seetõttu sisaldab sõnastik ka palju tavalisi sõnu, mille vasteid leiab üldsõnastikest, kuid seletuse osa aitab mõista nende sisu vesiviljeluse seisukohalt. Tihti puuduvad eesti keeles ingliskeelsele terminile vastavad lühikesed väljendid ja vastupidi, mistõttu mõnikord tuli kasutada mitmesõnalisi väljendeid. Sõnastiku mõistete seletustes puuduvad vesiviljeluse tootmise praegust seisust kajastavad arvandmed, sest need muutuvad iga aastaga. Selle asemel on kasutatud üldhinnanguid, nagu „suure tähtsusega“ või „väheses mahus“.

Loodan, et sõnaraamat on abiks kõigile, kelle huvid on seotud vesiviljelusega. Tagasiside, märkused ja soovitusel, mis aitaksid sõnastikku edaspidi paremaks muuta, on igati teretulnud.

Suur tänu abi eest sõnastiku koostamisel Marje Aidile ja teistele Eesti Maaülikooli vesiviljeluse osakonna töötajatele!

Sõnastiku koostamist rahastas Euroopa Merendus- ja Kalandusfond Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi kalanduse teabekeskuse kaudu.

Tiit Paaver
Eesti Maaülikooli emeriitprofessor
Tartu, 2017

Introduction

Aquaculture is a fast developing branch of management of live resources of water environment. Its technology gets modernized continuously and new terms arise every year, while the basic terminology in biology, veterinary medicine, nutrition science etc. has remained the same during many years. In Estonia the complete dictionary of aquaculture is still missing. Old Estonian textbooks contain usually some fragments of it or are out-of-date and based on Russian terminology. However, we need in Estonia a modern Estonian-English dictionary covering opportunities of translation in both directions and explaining the essence of the terms. Certainly the students, scientists and administrators need the information for translating the Estonian terms into internationally accepted context in English. Administrators, journalists, translators of regulations of European Union also need to know the Estonian terms of the aquaculture and their essence. At the same time students, teachers and fish farmers need to know English terms and their meaning to translate articles, textbooks, regulations etc. Compiling of the dictionary was especially difficult because many terms in Estonian do not have precisely corresponding short equivalent in English, while some words in English have very broad and ambiguous meaning. Based on the experience of author in teaching aquaculture and consulting of the beginners in aquaculture, the list of terms which may be of help for reader has been assembled, although the needed number of them is much higher. The data about current aquaculture production volumes are missing from the dictionary, because they change every year.

I do hope that the dictionary will be of help for many people working in the field of aquaculture.

My sincere thanks to my colleagues in the department of aquaculture of EULS, especially to Marje Aid for help in preparing the manuscript.

The glossary was compiled in the department of aquaculture of Estonian University of Life Sciences. The glossary was financed by Fisheries Information Center from the European Maritime and Fisheries Fund.

Any suggestions or corrections considering this dictionary are welcome.

Tiit Paaver

Professor emeritus of Estonian University of Life Sciences
Tartu, 2017

märksõna, sünonüüm(id)

inglisekeelne termin, sünonüüm(id)

ladinakeelne nimetus

märksõna seletus

angerjamaim
elver

Angerja elutsükli staadium pärast klaasangerjat, kui kala keha on pigmenteerunud ja ta alustab rännet magevette.

angerjas, euroopa angerjas
eel, European eel
Id *Anguilla anguilla*

Üldisemas mõttes perekonna *Anguilla* liigid. Eestis peetakse silmas euroopa angerjat, kes on katadroomne, suure töendusliku ja kasvatatavaks tähtsusega siirdekala ning keda Eestis kasvatatakse retsirkulatsioonisüsteemis ja asustatakse järvedesse.

angersäga, aafrika säga, niiluse säga

African catfish, African sharp-tooth catfish, Nile catfish
Id *Clarias gariepinus*

Aafrikast pärit soojalembene sägalane, keda köigetoidulisuse ja vähese hapnikunõudlikkuse (atmosfääriõhu hingamine) tõttu kasvatatakse suurtes kogustes nii looduslikes kui ka retsirkulatsioonikasvandustes.

absoluutne viljakus absolute fecundity	Küpsete marjaterade arv kala munasarjas.
aeraator, õhustaja aerator	Seade õhu pihustamiseks vette.
aereerimine, õhustamine aeration	Õhu mehaaniline segamine veega selle rikastamiseks hapnikuga ja vee gaasisalduse tasakaalustamiseks.
aerjalalised, kopepoodid copepods, ld <i>Copepoda</i>	Väikesed planktonvähilised, olulised kalamaimude toiduobjektid.
aeromonoosid aeromonosis	Perekonda <i>Aeromonas</i> kuuluvate bakterite tekitavad ohtlikud kalahaigused.
afanomükoos, vähikatk crayfish plague, aphanomycosis	Oomütseedi <i>Aphanomyces astaci</i> tekitav vähkide seenhaigus, mis on Euroopa liikidele surmav, immuunsemad Ameerika vähid kannavad seda edasi.
ahven, euraasia ahven Eurasian perch ld <i>Perca fluviatilis</i>	Euraasias, sh Eestis, laialt levinud tööndusliku tähtsusega ahvenlane. On alustatud katseid tema kasvatamiseks kalakasvandustes (ka Eestis). Ahvena mari väljutatakse toruja kuduna.
akvapoonika aquaponics	Kalade ja taimede ühiskasvatamine suletud veekasvatuse süsteemis, kus kalakasvatustarjastest väljuv toitainerikas vesi suunatakse taimestandusse väetisena ja pärast puhastumist tagasi kalakasvandusse.
alginaadid alginate	Pruunvetikate rakukestade geelistuvad polüsahhariidid, mida kasutatakse peamiselt nende reoloogiliste omaduste tõttu toiduainetööstuses, meditsiinis ja kosmeetikas.
allikas spring	Põhjavee loodusliku väljavoolu koht maapinnal. Allikavesi on aasta ringi stabiilse temperatuuriga, kuid hapnikuvaene. Seda kasutatakse väikese veetarbega kalakasvandustes, nt haudemajades.
aluseline vesi alkaline water	Vesi, mille pH on üle 7. Üle 9 ulatuv pH (nt retsirkulatsioonisüsteemides ja heitvetes) on kaladele ohtlik.
aminohape amino acid	Orgaaniline ühend, mis koosneb amino- (NH ₂) ja karboksüülrühmast (COOH). Kombineeritult pikka ahelasse ühendatuna moodustavad aminohapped valgu molekuli.
ammoniaak ammonia	Lämmastikku ja vesinikku sisaldav mürgine aine, mis kalade organismis tekib valkude lagundamisel. Vees võib esineda molekulaarsel (ammoniaak, NH ₃) ja ioonsel kujul (ammooniumioon, NH ₄ ⁺). Nendevahelist tasakaalu mõjutab vee pH.
ammooniumnitraat, NH₄NO₃ ammonium nitrate	Aine, mis aitab käivitada biofiltri süsteemis, kus kasutatakse denitriteerivat ehk nitraadifiltrit.
anadroomne kala anadromous fish	Siirdekala, kelle järglased kooruvad marjast magevees ja kasvavad seal noorkalaks, vedavad täiskasvanuea meres ja pöörduvad tagasi magevette kudema (nt lõhe).
anesteetikum, uinutusaine anaesthetics	Aine (nt MS222, hinaldiin, nelgiõli, bensokaiin), mille vesilahuses kalad uinutatakse, et neid saaks käsitseda, mõõta, märgistada, vaktsineerida ja neilt uuringuteks proove võtta. Anesteetikumi ei kasutata toiduks mineva kala surmamiseeliseks uinutamiseks.

anesteseerimine , uinutamine anaesthesia	Kalade paigutamine uinutusainet sisaldavasse vette, et neid käsitledes mitte traumeerida. Puhtasse hästi aereeritud vette viiduna kalad ärkavad.
angerja ujupõie uss eel swim bladder parasite ld <i>Anguillicoloides crassus</i>	Angerjate ujupõies parasiteerivad suured mustad ümarussid. Esinevad ka Eesti angerjatel. Ebasoovitav nimetus: <i>Anguillicola crassus</i> .
angerjamaim elver	Angerja elutsükli staadium pärast klaasangerjat, kui kala keha on pigmenteerunud ja ta alustab rännet magevette.
angerjas , euroopa angerjas eel, European eel ld <i>Anguilla anguilla</i>	Üldisemas mõttes perekonna <i>Anguilla</i> liigid. Eestis peetakse silmas euroopa angerjat, kes on katadroomne, suure tõendusliku ja kasvatusliku tähtsusega siirdekala ning keda kasvatatakse siin retsirkulatsioonisüsteemis ja asustatakse järvedesse, mõnel juhul merre.
angersäga , aafrika säga, niiluse säga African catfish, African sharp-tooth catfish, Nile catfish ld <i>Clarias gariepinus</i>	Aafrikast pärit soojalembene sägalane, keda kõigetoidulisuse ja vähese hapnikunõudlikkuse (atmosfääriõhu hingamine) tõttu kasvatatakse suurtes kogustes nii sooja veega looduslikes kui ka retsirkulatsioonikasvandustes.
ankurdussüsteem mooring system	Vahendite kompleks kalasumpade kinnitamiseks veekogusse (ujukid, ankrud, köied jm).
antioksidant antioxidant	Aine, mis takistab teiste ainete oksüdeerumist, nt rasvade rääsumist kalatoodete säilitamisel. Antioksidandid on nt kalade ainevahetuses olulised A-, C- ja E-vitamiin, glutatioon, ubikinoon, karotenoidid (nt astaksantiin) jt ained.
arguloos argulosis	Kalatäi <i>Argulus foliaceus</i> tekitatud parasitaarhaigus.
arktika paalia Arctic char, Arctic charr ld <i>Salvelinus alpinus</i>	Külmaveeline põhjapoolkeral elav lõhelane. Hinnatud kalastuse ja kalakasvatuse objekt Põhjamaades ja mägijärvedes. Eestis kasvatatakse väheses koguses. Ebasoovitav nimetus: mägihõrnas, alpi hõrnas.
arteesia vesi artesian water, artesian groundwater	Maakoore kihtide vahel surve all olev põhjavesi, mis maapinnale avanemise kohtades välja voolab.
asendamatu aminohape essential amino acid	Aminohape, mida kala organism ei sünteesi ja peab saama toidust (nt metioniin, lüsiin).
asendamatu rasvhape essential fatty acid	Rasvhape, mida kala organism ei sünteesi ja peab saama toidust (nt alfa-linoleenhape ja linoalhape).
asenduskalad replacement fish	Kalakasvanduse kalad, kes valitakse noorkalade seast ja kasvatatakse suguküpseks, et nendega vajaduse korral asendada vanuse tõttu või muul põhjusel sugukarjast välja langenud sugukalu. Ebasoovitav termin: remontkalad.
aspiraator aspirator	Seade, mis õhustab vett ja paneb selle liikuma.
astaksantiin astaxanthin	Punane värvaine e pigment (karotenoid), mis sisaldub lõhelaste looduslikus toidus (vähilistes) ja mille sünteetilist vormi kasutatakse lõhelaste kasvatuses söödalisandina, et kala liha punaseks muuta.

asustamine stocking	Kalade jt veeorganismide laskmine veekogudesse; kasutatakse ka kalakasvatustliku taastootmise tähenduses. Ebasoovitav termin: taasasustamine.
asustustihedus, paigutustihedus density, stocking density	Sõltuvalt liigist kalade arv või mass kalakasvatustarajatises (tiigi, basseini) pinna- või ruumalaühiku kohta. Mõõtühik on t/ha, tk/l või kg/m ³ .
atlandi lõhe Atlantic salmon ld <i>Salmo salar</i>	Anadroomne Atlandi ookeani vesikonna, sh Läänemere lõhelane, keda kasvatatakse kaubakalaks jahedaveelistes meredes (Norras, Tšiilis, Šotimaal). Hinnatud töendusliku ja sportliku püügi objekt. Eestis kasvatatakse noorkalu looduslike vete lõhevaru taastamiseks.
austrid oysters ld <i>Ostreidae</i>	Austerkarplaste <i>Ostreidae</i> üldnimetus. Väärtuslik delikatess; kasvatatakse limusekasvandustes (söödava auster <i>Ostrea edulis</i> , virgiinia hiidauster <i>Crassostrea virginica</i> , suur hiidauster <i>Crassostrea gigas</i> jt) või püütakse loodusest.
automaatsöötja automatic feeder	Söötmissüsteem, mis annab kasvanduse kaladele arvuti või kellamehhanismi programmi järgi vajalikul ajal ja piisavas koguses sööta. Jaotusmehhanism võib olla tehniliselt lahenduselt väga mitmesugune (ketas, trummel, puhur vm).
avamere vesiviljelus offshore mariculture, offshore aquaculture	Meres rannikust kaugel paiknevates rajatistes, kalade puhul sumpades toimuv vesiviljelus. Ebasoovitav termin: avaveeline vesiviljelus.
bakteriaalne neeruhaigus, renibakterioos bacterial kidney disease (BKD) ld <i>Renibacterium salmoniarum</i>	Ohtlik lõhelaste neerusid kahjustav bakteriaalhaigus, mille puhul neerud on turses ja esineb siseelundite nekroos.
barramundi barramundi, Asian seabass, giant perch; ld <i>Lates calcarifer</i>	Troopilistes veekogudes elav suurekasvuline ahvenlane. Jahedamas kliimas kasvatatakse retsirkulatsioonikasvandustes. Eestis on temaga tehtud üksikuid kasvatamiskatseid.
bassein tank, trough, basin	Üldnimetus väga mitmesuguste kalakasvatustlike rajatiste kohta, millele on iseloomulik tehismaterjalist (betoonist, terasest, plastist) konstruktsioon, tiikidega võrreldes suur vee läbivool ja väike pindala (mõõdetakse m ² - või m ³ -tes). Kuju võib olla ümmargune või hulknurkne.
beluuga beluga sturgeon ld <i>Huso huso</i>	Suurekasvuline (kuni 1000 kg) väärtuslik Musta ja Kaspia mere vesikonnas elav ohustatud tuurlane. Kasvatatakse noorkalana varu suurendamiseks ja populatsiooni säilitamiseks, väheses mahus ka kalakasvandustes kaubakalaks. Aeg-ajalt on teda peetud ka Eesti kasvandustes.
bensalkooniumkloriid benzalconium chloride	Kalakasvatustes kasutatav desoaine.
bensokaiin benzocaine	Kalade uinutusaine.
bentos benthos	Veekogu põhjal või põhjasettes elavad selgrootud. Oluline kalade toit, sh kalatiikides.
bester bester ld <i>Huso huso</i> × <i>Acipenser ruthenus</i>	Tuurlaste beluuga ja sterleti hübriid. Pärinud beluugalt kiire kasvu, sterletilt kiire sugulise küpsemise. Eestis on teda kasvatatud väikeses mahus.

biofilter , biopuhasti biofilter	Suletud süsteemiga kalakasvanduse puhastussüsteemi oluline lüli, kus toimub kaladele mürgiste lämmastikuühendite (ammoniaagi) lagundamine vähem toksilisteks aineteks (nitritid, nitraadid).
biofiltri tugimaterjal , biofiltri tugielement biofilter media	Biofiltris sisalduvad suure eripinnaga poorsed materjalid, millele kasvab lämmastikuühendeid lagundavatest bakteritest biokile. Ebasoovitav termin: filterelement.
biogeenid biogens	Veekogus sisalduvad taimedele vajalikud toitained (eeskätt lämmastiku- ja fosforiühendid), mille üleküllus põhjustab veekogu eutrofeerumist ja veetaimede vohamist.
bioohje biocontainment	Meetmed, mida kasutatakse haiguste levimise vältimiseks kalakasvanduse eri osade vahel.
biokeemiline hapnikutarve biochemical oxygen demand (BOD)	Vees sisalduva orgaanilise aine lagundamiseks vajalik hapniku kogus milligrammides. Mõõdetakse 5 või 7 ööpäeva vältel.
biokile , biokatt biological film	Biofiltri tugimaterjali ja vee piirpinnale kinnituv mikroorganismidest ja rakuvälisest ekstratsellulaarsest maatriksist koosnev struktuur. Peamised lämmastikuühendeid lagundavad bakterid selles on <i>Nitrosomonas</i> ja <i>Nitrobacter</i> .
biolodu biological marsh	Vee puhastamiseks kasutatav rohke taimestikuga märgala, kuhu juhitakse kalakasvanduse toitainerikas heitvesi ja kus taimed suurema osa toitaineid ära tarvitavad.
biomanipulatsioon biomanipulation	Veekogude tervendamine bioloogiliste võtetega (nt röövkalade arvukuse suurendamisega) kalakoosluse ja toiduahela reguleerimise teel.
biomass biomass	Veorganismide kogumass veekogus väljendatuna pindala- või ruumalaühiku kohta.
biomelioratsioon biomelioration	Röövkalade asustamine veekogudesse (nt kalatiikidesse) soovimatu noor- ja prügikala arvukuse vähendamiseks.
biotiik biological cleaning pond	Veekogu, kus toimub heitvee bioloogiline puhastus.
bioturvalisus biosecurity	Meetmete kompleks (sh karantiin) nakkavate kalahaiguste sissetoomise ja leviku ärahoidmiseks.
Clarki tusedusindeks Clark's condition factor	Kala keha massi ja pikkuse suhet iseloomustav näitaja. Arvutatakse valemi $C = W \times 100 / TL^3$ järgi, kus W on kaal grammides ja TL täispikkus sentimeetrites.
daktülogüroos dactylogyrosis	Imiusside <i>Dactylogyrus</i> sp. tekitatav kalade parasitaarhaigus, kahjustab eeskätt lõpuseid.
degaseerimine degassing, off-gassing, air stripping	Vee gaasisalduse (CO_2 , N_2) normaliseerimine õhustamise teel.
dekapsuleerimine decapsulation	Artemia püsimunade kesta eemaldamine enne nende edasikasvatamist kalasöödaks.
denitrifikatsioon denitrification	Nitraatlämmastiku redutseerimine molekulaarse lämmastikuni denitrifitseerivate bakterite toimel anaeroobses keskkonnas.
desinfitseerimine disinfection	Haigustekitajate hävitamine vesiviljelusrajatistest, töövahenditelt ja veorganismide pinnalt kemikaalide abil.

desoaine , desinfitseerimisaine disinfectant	Aine, mida kasutatakse haigustekitajate hävitamiseks kalakasvatusrajatistes, -seadmetes, töötasapindadel või kaladel (nt vesinikperoksiid, malahhiitroheline, kloramiin T, jodofoorid, Virkon S jt).
diadroomne kala , siirdekala diadromous fish	Kalad, kelle elutsükkel (paljunemine ja toitumine) koosneb mage- ja mereveelisest perioodist ning kes sooritavad nende keskkondade vahel rändeid.
diapaus diapause	Arengu- ja kasvupaus parasvöötme vähilistel jaheda vee perioodil, vajalik paljunemistsükli toimumiseks.
difüllobotriosis , laiusstõbi diphyllobothriasis	Inimese parasitaarhaigus; seda põhjustab laius, mis levib tema vahepremeheks olevate kalade söömise kaudu.
diplostomoos diplostomosis, eye fluke	Kalade silmas parasiteeriva imiussi <i>Diplostomus</i> sp. metatserkaaride tekitatav silmaläätse hägustumine ja katarakt.
D-lõpuline kiirvoolukanal D-ended raceway	Vaheseinaga piklik ringvoolukanal, mille otsad on ümardatud.
dokosaheksaeenhape docosahexanoic acid (DHA)	Karboksüülhapete rühma kuuluv oomega-3-rasvhape, mis on asendamatu ja paigutub polüküllastumata rasvhapete (PUFA) hulka.
edasikasvatus ongrowing	Noorkalade kasvatamine turustussuuruseni.
eelvastne alevin	Kalade arengustaadium marjaterast koorumisest ujuma tõusmise ja aktiivse toitumiseni. Eelvastsed ei liigu ja kasvavad rebukoti toiduvary arvel ning nende kehaehitus pole välja kujunenud.
ekstensiivne vesiviljelus extensive aquaculture	Vesiviljeluse tehnoloogia, mida iseloomustab vähene keskkonnatingimuste reguleerimine, suur sõltuvus ilmastikust ja loodusliku vee kvaliteedist, vähene tehnoloogiliste seadmete kasutamine, väike tootmiskulu, asustustihedus ja saagikus (tiikides <500 kg/ha).
ekstrudeerimine extruding	Kalasööda valmistamine koostisainete segu aurustamiseks, läbi sõela pressimise, õli lisamise ja vaakumis jahutamise teel.
elekterpüük electrical fishing	Kalade ja vähiliste püük, mille juures loomade uimastamiseks või püünisesse suunamiseks kasutatakse elektrivoolu. Enamasti kasutatakse alalisvooluimpulsse, aga ka vahelduvvoolu. Oluline vahend katsepüükide tegemisel. Ebasoovitav termin: elektripüük.
ellujäävus survival rate	Teatud perioodil (nt aasta või kasvuperioodi jooksul) ellu jäänud kalade osakaal (%) algsest kalade arvust. Vastand on kadu (<i>loss</i>), s.t samal perioodil hukkunud kalade suhtarv. Ebasoovitav termin: ellujäävus, elulemus, elulus.
elus geenipank live gene bank	Kalakasvanduses peetav ohustatud kalaliigi sugukari, mida kasutatakse ohustatud liikide looduslike populatsioonide või tõugude säilitamise ja paljundamise eesmärgil.
eluskalaauto live fish car	Elusate kalade transpordiks kasutatav veovahend.
elussööt live food	Vesiviljeluses kalade noorjärkude söötmiseks kasutatavad väikesed veorganismid (keriloomad, vesikirbulised, arteemia).
elutu ala azoic zone	Sumba vahetusse ümbrusesse tekkiv seisva veega ala, kus sumba tõttu tekkiv sööda ja jääkainete koormus on suur.

elussünnitaja kala , ovovivipaarne kala ovoviviparous fish	Kala, kelle mari viljastatakse ja areneb kehasiseselt (nt emakala; akvaariumikalad, nt gupid). Sünnivad koorunud ja ujumisvõimelised vastsed.
emane kala female fish	Kala, kellel on emassugunäärmed (mari).
enrofloksatsiin enrofloxacin	Kalade bakteriaalhaiguste raviks kasutatav antibiootikum.
eikosapentaanhape , EPA eicosapentaenoic acid	Oomega-3-rasvhape, mis on asendamatu ja kuulub polüküllastumata rasvhapete (PUFA) hulka.
erikasvukiirus specific growth rate (SGR)	Kalade suurusest sõltumatu päevase juurdekasvu suhtnäitaja. Arvutatakse valemiga $[(\ln W_2 - \ln W_1) / t_2 - t_1 \times 100]$ järgi, kus W_2 on kala mass perioodi t_2 lõpul ja W_1 mass perioodi t_1 algul; t antakse päevades, W grammides.
eripind specific surface	Biofiltri tugimaterjali biokilega kaetud pindala (pinnalaotus) materjali massiühiku kohta (m^2/g). Näitab biofiltri potentsiaalset puhastusvõimet.
esmamüügihind farm gate price	Tootmiskohas müüdava kala hind ilma transpordi ja edasise käitlemise kuludeta.
ettekasvatamine , järelkasvatamine juvenile grow-out before stocking	Kalavaru suurendamiseks looduses lastavate kalade kasvatamine vastsest suuremaks enne nende asustamist. Järelkasvatamine tähendab noorkalade kasvatamist pärast vastsete koorumist.
europa säga , säga European catfish, wels, wels catfish, sheatfish ld <i>Silurus glanis</i>	Suur röövtoidualine sägalane. Kasvatatakse Kesk-Euroopas tiikides, Eesti looduses haruldane ja looduskaitse all. Tehtud on katseid kasvatada vee korduskasutusega süsteemis.
eutrofeerumine eutrophication	Veekogu toitainesisalduse suurenemisest põhjustatud vetikate ja suurtaimede vohamine, vee kvaliteedi (hapnikurežiimi) halvenemine, veekogu mudastumine ja kalastiku muutumine. Eutrofeerumist võib soodustada intensiivse kalakasvatuse heitvee sattumine veekogusse.
feminiseerimine feminization	Kalade muutmine emaseks varase arengujärgu töötlemise teel emasuguhormoonidega enne kalade soo väljakujunemist.
filee fillet	Töödeldud kalast sisuste, pea, selgroo, tavaliselt ka uimede ja soomuste, mõnikord ka naha (nahastatud filee) eemaldamise järel saadav toode.
flavobakterioosid flavobacteriosis	Perekonna <i>Flavobacterium</i> bakterite põhjustatav lõhelaste haigus, mis tekitab kalakasvandustes suurt kahju. Haiguse sümptomid on bakteriiliigiti erinevad. Ebasoovitav termin: fleksibakterioos, fleksi.
forell trout	Paljude Atlandi ja Vaikse ookeani lõhelaste, eeskätt liikide <i>Salmo trutta</i> ja <i>Oncorhynchus mykiss</i> üldnimetus. Kasutatakse tihti paiksete vormide kohta (jõeforell), siirdevormi (meriforell) märgitakse eraldi nimetusega. Turustamisel peetakse forelli all enamasti silmas portsjonsuuruses kala.
formaliin formaline	Formaldehüüdi CH_2O 37% vesilahus, kasutatakse kalade nahaparsiidide hävitamiseks. Ei sobi kasutada koos keedusoolaga.

formuleeritud sööt formulated diet	Kalasööt, mille koostis (valgu-, rasva- ja süsivesikusisaldus) on kujundatud vastavaks keskkonnatingimustele ja kala suurusele. Tavaliselt on sellesse lisatud vitamiinipremikseid ja sideaineid.
Fultoni tüsedusindeks Fulton's condition factor	Kalade pikkuse ja kaalu suhtnäitaja, arvutatakse valemi $F = W \times 100 / SL^3$ järgi, kus W on kaal grammides ja SL standardpikkus sentimeetrites.
furunkuloos furunculosis	<i>Aeromonas salmonicida</i> põhjustatud ohtlik lõhelaste bakteriaalhaigus. Sümptomiteks on mädased paised ja haavandid lihastes, soole hüperemia, punane kõht.
fütoplankton phytoplankton	Vees hõljuvad mikrovetikad. Põhjustab massilise esinemise korral vee „õitsemist“. Mõne tiigikala (nt pakslaupe) toit.
gaasimullihaigus gas bubble disease	Vees sisalduvate gaaside (lämmastik, hapnik) osarõhu järsul lange-misel tekkiv kalade haigus. Kala kudedes tekivad nahaalused ja sil-mades punnasilmsusena avalduvad gaasimullid.
gastroliit gastrolith	Kaltsiumkarbonaadi kivike vähilaadsete soolestikus. Vallandub vere-ringesse pärast kestumist uue kesta moodustumiseks. Meditsiinis maos tekkiv kivi.
geeniitriiv genetic drift, random genetic drift	Populatsiooni geneetilise struktuuri muutumine väikese arvukuse korral, kui juhuslikud kõrvalekalded muudavad geenisagedust. Põh-justab populatsioonide geneetilist diferentseerumist ja vaesumist.
geneetiline pudelikael genetic bottleneck	Järglasi andvate vanemorganismide arvukuse järsu kahanemise (nt paljundamiseks kasutatavate kalade vanemate väikese arvu või eba-õnnestunud paljunemise) tõttu järgmistes põlvkondades tekkinud geneetilise muutlikkuse kadu.
geneetiliselt modifitseeritud organism, geenmuundatud organism genetically modified organism (GMO)	Geneetilise manipulatsiooni teel loodud parandatud tootmisoma-dustega loomatõug või taimesort (nt kalatõug, mille genoomi on kasvu kiirendamiseks lisatud kasvuhormooni geen).
geomembraan geomembrane	Plastist vettpidav kangas, mis tiigi põhja paigaldatuna hoiab ära vee väljaimbumise ja takistab ebasoovitava veetaimestiku kasvu.
glasuurimine glazing	Külmutatud kala katmine õhukese jääkihiga kuivamise ja rasvade rääsumise vältimiseks pikaajalisel säilitamisel.
gonaad, sugunäär gonad	Kalade emas- ja isassuguorganite üldnimetus.
gonadotropiin gonadotropine	Ovulatsiooni ja spermide küpsemist stimuleeriv hüpofüüsihormoon. Kasutatakse kalakasvatustes kunstlikul paljundamisel.
gonadotropiini vallandav hormoon gonadotropine releasing hormone (GnRH)	Hüpotalamuses toodetav hormoon, mis stimuleerib gonadotropiini vallandumist hüpofüüsisist.
gonadotropiini pärssiv hormoon gonadotropin inhibiting hormone (GIH)	Gonadotropiini sekretsiooni inhibeeriv hormoon, mis reguleerib enneaegset marja valmimist.
graanul, pellet pellet, granule	Ekstrudeerimise teel toodetud kuivisööda osake. Söödatootjad nime-tavad ebakorrapäraseid osakesi graanuliteks ja silindrilisi, sõelast läbi pressitud osakesi pelletiteks.

günogenees gynogenesis	Partenogeneetilise sigimise viis, ainult emase isendi genoomiga järglaste saamine. Eestis esineb nt günogeneetiline hõbekoger.
gürodaktüloos gyrodactylosis	Ainupõlvsete usside tekitatav parasitaarhaigus. Eriti ohtlik on liik <i>Gyrodactylus salaris</i> mõnedele lõhelastele, eeskätt atlandi lõhele. Kahjustab lõpuseid, uimesid ja nahka.
haavand ulcer	Koepinna põletikuline ja nekrootiline kahjustus.
haigus kandja disease carrier, disease agent	Organism, mis kannab ja levitab haigustekitajaid haigena või oluliselt haigestumata.
haigus kolle lesion	Kalakasvandus või koht, kus veeloomi hoitakse koos ja kus on diagnoositud üks või mitu haigusjuhtu.
haigus puhang disease outbreak	Ootamatu massiline kalade haigestumine.
hajus peegelkarpkala mirror carp	Karpkala, kelle kehal paiknevad hajusalt suured soomused ja osa nahka on paljas. Genotüüp ssnn.
hapnikuga rikastamine oxygenation	Kalakasvanduses kasutatava vee hapnikusisalduse suurendamine puhta hapniku pihustamisega vette.
hapnikukasutus oxygen consumption	Hapnikukogus, mille veeloomad hingamiseks ära kasutavad.
hapnikumõõtur, oksümeeter oxygen meter	Vees lahustunud hapniku sisaldust mõõtev seade.
hapnikutarve oxygen demand, oxygen requirement	Kalade elutegevuseks vajalik hapnikusisaldus vees. Kalakasvatuses liikide juurdekasvuks vajalik piirmäär. Hapnikutarve suureneb kalade söötmise järel.
hapnikuvaegus, hapnikupuudus anoxia, oxygen deficiency	Veeloomadele vajaliku hapniku liiga väike sisaldus vees.
happeline vesi acid water	Vesi, mille pH on alla 7; looduses nt rabavesi. Suletud süsteemiga kalakasvanduses võib tekkida CO ₂ kõrge kontsentratsiooni korral. Väga happeline vesi on veeloomadele ohtlik.
hargipikkus, Smitti pikkus fork length	Kala pikkus ninamikust sabauime väljalõikeni, lühend <i>Fl</i> .
haudeaparaat, inkubaator incubator	Seade, kus viljastatud kalamari areneb läbivoolavas vees. Tüübilt võib olla horisontaalne või vertikaalne.
haudekast egg basket	Horisontaalses haudeaparaadis paiknev võreseinaga kast, mille põhjas on ühe või kahe kihina arenev mari. Ebasoovitav termin: haudekorv.
haudemaja hatchery	Kalakasvatuserajatis (hoone koos veevarustussüsteemiga), kus paiknevad haudeaparaadid. Ebasoovitav termin: haudejaam.
haudepudel hatching jar	Suu avaga allapoole suunatud ja ülevalt avatud anum (Weissi pudel või McDonaldi pudel), milles koorutatakse viljastatud marja.
hauderenn hatchery trough	Horisontaalse haudeaparaadi tüüp. Piklik madal läbivooluga bassein, kus horisontaalselt üksteise järel reas paiknevad hauderestid või -kastid.

hautamine , inkubeerimine incubation	Viljastatud kalamarja hoidmine haudeaparaadis kuni vastsete koorumiseni.
hautamisaeg incubation time	Aeg, mille vältel viljastatud kalamarjas areneb loode kooruvaks eelvastseks. Oleneb tugevasti veetemperatuurist.
heide effluent	Kalakasvanduse väljavooluvees sisalduvad kahjulikud või nende loodusliku sisaldusega võrreldes liigses kontsentratsioonis esinevad ained.
heitvee puhastuslaguun sewage lagoon	Taimestikurikas veekogu, kuhu puhastamiseks suunatakse kalakasvanduse heitvesi, et taimed omastaksid selles sisalduvad toitained.
heitvesi wastewater, discharged waste water	Kalakasvandusest välja voolav saasteainerikas vesi.
heljum suspended solids	Vees heljuvad väikesed tahked osakesed, mille sisaldust kasutatakse keskkonnasaastuse näitajana. Ebasoovitav termin: hõljuvaine.
heljuvaine koguhulk total suspended solids (TSS), total suspended matter (TSM), suspended particulate matter (SPM), varem ka non-filtrable residue (NFR)	Vees heljuvate settimatute tahkete osakeste üldkogus, mida mõõdetakse ühikuga mg/l.
helmeskate breeding tubercles	Suguküpsete kalade (eriti isaste karpkalalaste) nahal kudemisajal tekkivad naastud, mis muudavad kala karedaks.
hermafrodiit hermaphrodite	Kala, kellel on nii isas- kui ka emassuguorganid.
heteroos heterosis	Geneetilistelt omadustelt erinevate isendite ristamisel tekkiv efekt, kui järglased ületavad mingite kasulike omaduste poolest oma vanemaid. Seejuures võivad nad olla viljatud.
hilodonelloos chilodonellosis	Ripslooma <i>Chilodonella</i> tekitatav kalade nahakahjustusena avaldub haigus.
hingamine respiration	Väliskeskkonnast pärineva molekulaarse hapniku viimine organismi rakkudesse ja biokeemilistes oksüdatsiooniprotsessides vabaneva CO ₂ väljutamine organismist. Veeorganismid tarvitavad hingates ära vees lahustunud hapniku ning võivad jääda hapnikupuudusse.
homing , koduinstinkt homing	Siirdekalade instinkt minna kudema samasse kohta, kus nad ise marjaterast koorusid ja maimuna üles kasvasid.
horisontaalne haudeaparaat horizontal incubator	Haudeaparaat, milles marjaterad inkubeeruvad horisontaalselt üksteise järele paigutatud anumaid läbivas veevoolus.
höbeangerjas , rändangerjas silver eel	Mage- või riimveest ookeani kudemisrändel olev suguküps angerjas. Iseloomulik on must selg, hõbedane kõht ja liha suur rasvasisaldus.
hõõrdekadu friction loss	Vedeliku hõõrdumisel vastu torustiku seina tekkiv rõhukaotus. Hõõrdekadu sõltub vee voolukiirusest, torustiku pikkusest ja pinnast.
hägusus turbidity	Vee vähene läbipaistvus muda ja mikroorganismide suure sisalduse tõttu.
hübriid hybrid	Eri liiki kalade ristand.

hüdroponika, vesiaiaandus hydroponics	Meetod taimede kasvatamiseks ilma mullata (toitelahus, kruus, kivi-vill jne).
hüpofüeerimine hypophyzation	Hüpofüüsi suspensiooni süstimine suguküpsete kalade lihastesse sugurakkude lõpliku valmimise stimuleerimiseks.
hüpofüüs, ajuripats pituitary gland, hypophysis	Aju (hüpotalamuse) all olev sisenõrenääre, mis eritab suguproduktide arengut stimuleerivaid hormoone.
hüpotalamus hypothalamus	Endokriinsüsteemi tegevust, eeskätt hüpofüüsi talitlust koordineeriv sisenõrenääre.
ihüübodoos ichthyobodosis	Ainurakse viburlooma <i>Ichthyobodo necator</i> tekitatav kalade, eeskätt noorkalade haigus, mille puhul nahal esinevad epiteelikaljustused ja katt. Ebasoovitav termin: <i>kostia, Costia necatrix</i> .
ihüoofüüriosis, valgetäpihaigus ichthyophthiriosis, freshwater white spot disease	Ripslooma <i>Ichthyophthirius multifiliis</i> tekitatav laialt levinud kalade ohtlik haigus, põhjustab raviga viivitamise korral suurt kahju. Väljendub valgete täppidena kalade nahal epiteeli all.
ihüüloogia, kalade bioloogia ichthyology, fish biology	Kalasad uuriv teadusharu.
ilukalad ornamental fish	Värvilised ja muudetud kehakujuga kalad, keda peetakse akvaariumides ja tiikides nende välimuse tõttu (nt koi, kuldkala).
imbumine seepage	Vee tungimine läbi pinnasekihtide, sh läbi kalakasvatuse rajatiste seinte ja põhja. Tugeva väljaimbumise korral on veekulu kalakasvatuseks liiga suur.
inbriiding, sugulusristamine inbreeding	Lähisugulaste omavaheline paaritamine. Kasutatakse tõuaretuses vanemate kasulike omaduste levitamiseks järglastele. Sellega võib aga kaasneda mandumine e inbriidingdepressioon (väärarengud, halvemad tootmisomadused).
indutseeritud kudemine induced spawning	Hormoonide süstimise abil stimuleeritud kudemine.
integreeritud kalakasvatus integrated agriculture-aquaculture	Kombineeritud kala- ja taimekasvatus. Kalu kasvatatakse taimekasvatuse rajatistes ja kalade ainevahetusjääke kasutatakse taimede väetamiseks.
intensiivne kalakasvatus intensive fish farming	Kalade kasvatamine kunstrajatistes, kus asustustihedus on suur ja veeparameetrid (temperatuur, hapnikusisaldus) reguleeritavad ning kalu pidevalt söödetakse ja vajaduse korral ravitakse.
introdutseeritud liik introduced species	Teatud piirkonda (veekogusse, vesikonda, riiki) sissetoodud (kala)-liik.
isu järgi söötmine feeding ad libitum	Kalade söötmine vabalt, s.o söödakogusega, mille saamisel kalad lõpetavad ise toitumise.
isu täis saamine, küllastumine satiation	Küllastustunde tekkimine isu järgi söötmisel.
jahedaveelised kalad coolwater fish	Kalad, kes koevad alla 12 °C vees ja kasvavad alla 18 °C vees, kuid ei talu hästi üle 20 °C vett (lõhe, vikerforell).
jahutamine chilling	Töödeldava kala jahutamine jää sulamistemperatuurini.
jersinioos, punasuuhaigus enteric redmouth disease (ERM)	<i>Yersinia ruckeri</i> põhjustatud ohtlik lõhelaste bakteriaalhaigus. Sümp-tomiteks on suu punetus, septitseemia, letargia ja verevalumid.

jodofoorid iodine	Joodi sisaldavad desoained (Actomar, Bufodine). Kasutatakse peamiselt marja desinfitseerimisel.
juurdekasv, massi-iive weight gain	Kasvatatava kala kehamassi suurenemine ajaühikus.
jõeforell brown trout	Liigi <i>Salmo trutta</i> paikne mageveevorm. Populaarne õngitsemiskala. Eestis kasvatati teda tiigikalana 20. sajandi algul. Hiljem on toodetud noorkalu veekogude rikastamiseks.
jälgitavus traceability	Kalatoodete turustusahela („tiigist taldrikule”) kõigi lülide kontrollitavus.
jämepea bighead carp ld <i>Hypophthalmichthys nobilis</i>	Zooplanktonist toituv Ida-Aasiast pärit karpkalalane, keda kasvatatakse polükultuuris koos pakslaua ja valgeamuuriga. Maailma kalakasvatuse tähtsamaid objekte. Ebasoovitav termin: kirju pakslaua, <i>Aristichthys nobilis</i> .
jääkained residues	Kehavõõrad ained, k.a ainevahetusjäägid ja ülenormilised ravimijäägid, mis kogunevad kalasse kas toitumise tagajärjel või teadlikul töötlemisel kemikaalidega.
kaaviar caviar	Delikatessina kaubastatav tuurlaste musta kuni halli värvi soolatud mari. Kulinaarias tähistatakse selle sõnaga valesti ka teiste kalaliikide kalamarja, nt lõhekaaviar, siiglaste, hauglaste jt mari.
kahe väljavooluga bassein dual outflow tank	Kalakasvatusbassein, millest põhja kogunenud sette saab peaväljavoolust eraldi torustiku kaudu välja lasta.
kahv dipnet	Varre otsas olevale puit- või metallvõrudele kinnitatud väike võrkkott kalade ammutamiseks basseinist või püünisest.
kalad fishes	Vees elavad kõigusoojased alamad selgroogsed (sh sõõrsuud ja süstikkalalased), keda on üle 30 000 liigi. Eestis leidub ligikaudu 80 liiki. Sama liiki kalade kohta kasutatakse inglise keeles mitmuse vormi fish, mitme liigi puhul fishes.
kalade kudemine spawning	Kalade marja ja niisa heitmine vette. Emased koevad marja veekogu ülakihtidesse, taimedele või veekogu põhja ning isased paiskavad samal ajal marjateradele seemnevedelikku (niiska).
kalade hukkumine fish kill	Kalade järsk massiline suremine hapnikupuuduse, mürgiste ainete sisalduse suurenemise vm ebasoodsate keskkonnatingimuste tõttu.
kalahaudemaja hatchery	Kalakasvatuse hoone, kus toimub kalade paljundamine, kalamarja hautamine ja varaste noorjarkude kasvatamine.
kalajahu fish meal	Peamiselt väikestest väheväärtuslikest merekaladest tehtud jahu, mida kasutatakse kalasööda olulise komponendina.
kalakasvandus fish farm	Rajatiste kompleks (ja ka seda omav ettevõtte), kus kasvatatakse kalu.
kalakasvatuse fish farming, pisciculture, fish rearing, fish culture	Vesiviljeluse haru, mis tegeleb kalade (<i>finfish</i>) kasvatamisega inimese loodud ja kontrollitavates tingimustes vähemalt mingi perioodi jooksul nende elutsüklist.
kalakasvatuse heitvesi fish farming waste water, discharge water	Kalakasvatusest väljavoolav vesi, mis sisaldab sõnnikut ja lahustunud biogeenseid aineid.

kalakasvatustlik taastootmine , kalavaru kunstlik taastootmine artificial stocking, restocking	Kalakasvanduses üleskasvatatud noorkalade asustamine veekoguse kalavaru suurendamiseks või ohustatud kalaliigi arvukuse säilitamiseks. Ebasoovitav termin: taasasustamine.
kalamaim fingerling	Kalade arengujärk soomuskatte tekkimisest esimese kasvusuve teise pooleni (Eestis tinglikult 1. augustini).
kalamari fish eggs, roe	Kalade munasari ja selles sisalduvad munarakud e marjaterad.
kalamarja hautamine egg incubation	Viljastatud marjaterade hoidmine haudeaparaadis kuni vastsete koorumiseni.
kalamürk fish poison, piscicide	Mürk, mida kasutatakse ebasoovitava kala kõrvaldamiseks veekogust.
kalandus , kalamajandus fisheries	Majandusharu, mis tegeleb kalade ja teiste veeorganismide püügi, töötlemise ja valmistoodangu turustamisega, samuti kalakasvatuse ja -kaitsega.
kalaparv fish school	Tihedalt koos ujuvate ja ühiselt käituvate ühevanuste kalade kogum.
kalapump , kalatõstuk fish pump	Seade, mille abil saab püütud või kasvatatud kalu koos veega püüni- sest või tiigist ümber paigutada (nt vaakumpump, tigutõstuk).
kalapääs , kalakäik fish pass, fishway	Rajatis, mis võimaldab rändavatel kaladel vooluveekogus ületada takistusi, peamiselt inimese rajatud paise (nt kalatrepp).
kalapüügivahendid , kalapüünised fishing gear	Püügiviisi järgi jagatakse kurn-, traal-, nakke-, löks- ja õngpüünis- teks ning valguse, elektrivoolu jt bioloogilise toimega ärritite kasu- tamisel põhinevateks kalapüünisteks.
kalaramp fishladder	Vooluveekogusse paisu juurde või sellest mööda rajatud kaldpind, mis võimaldab veeorganismidel paisu taha liikuda.
kalasorteer , kala sorteerimise seade fish grader	Seade kasvatatud kalade jagamiseks suuruse järgi rühmadesse ja nende eraldi ümberpaigutamiseks. Tavaliselt kindla vahega paikne- vatest pulkadest või liistudest põhjaga anum.
kalasööt fish feed	Töödeldud või töötlemata söödavad taimsed ja loomsed produktid, mida kasutatakse vesiviljeluses veeorganismide söötmiseks.
kalatrepp fish ladder	Astmeliselt ühendatud veemahutitest koosnev ehitis, mis võimal- dab kaladel liikuda üle vooluvees oleva takistuse (paisu, joa). Üks kalapääsu tehnilisi lahendusi.
kalaturism fishing tourism	Giidi juhendamisel toimuv tasuline harrastuskalapüük. Eestis kasu- tatakse kitsamas mõttes kalakasvanduses kasvatatud ja külastajatele püüdmiseks tiiki asustatud kalade tasulise püügi tähenduses (vt tiigiturism).
kalatäi fish louse ld <i>Argulus foliaceus</i>	Magaveekalade nahal parasiteeriv vähiline, põhjustab arguloosi.
kalavaru fish stock	Veekogus olev kalade kogum; kitsamas tähenduses püügiks kasuta- tav osa sellest.
kalavastsed fish fry	Üldnimetus kala varaste elujärgude kohta marjaterast koorumisest kuni maimuks kujunemiseni, k.a eelvastsed.

kalavedu fish transfer, fish transportation	Eluskalade üleviimine ühest veekogust (kalakasvandusest) teise või turustamisele.
kalaveo konteiner transfer tank	Veekindel, enamasti plastist ja tavaliselt aeraatori või hapnikupihustiga varustatud, termiliselt isoleeritud ning väljavoolutoruga anum.
kalaõli fish oil	Peamiselt väikestest väheväärtuslikest merekaladest eraldatud õli, mida kasutatakse vesiviljeluses kalasööda tähtsa komponendina.
kaluuga, jõebeluga kaluga ld <i>Huso dauricus</i>	Väga suurekasuline kriitilises seisundis olev Amuuri jões elav röövkala tuurlaste sugukonnast beluugade perekonnast. Kasvatatakse Hiinas kaaviari saamiseks.
kammeljas turbot ld <i>Scophthalmus maximus</i>	Röövtoiduline lestlane, kasvatatakse enim Hispaanias. Eestis esineb looduslikult meres. Ebasoovitav nimetus: <i>Psetta maxima</i> , <i>Rhombus maximus</i> .
kammkarbid scallops	Perekonda <i>Pecten</i> kuuluvad söödavad limused, tähtsad püügi- ja vesiviljeluse objektid.
kannibalism cannibalism	Oma liigikaaslaste söömine. Vesiviljeluses takistab röövkalade asustiheduse suurendamist ja tingib sorteerimisvajaduse.
kantaksantiin canthaxanthin	Kergelt kollaka tooniga punane karotenoid, mida kasutatakse lõhelaste söödalisandina kalalihale punase värvuse andmiseks.
karantiin quarantine	Kalade lühiajaline pidamine isoleeritud rajatistes, et eraldada haiguskandjaga nakatunud kalad tervetest või kontrollida sissetoodavat kala haigustekitajate suhtes.
karantiiniitik quarantine pond	Teistest isoleeritud veevarustusega tiik, kuhu mõneks ajaks paigutatakse kalakasvandusse sissetoodud kalad, et olla kindel nakkusohu puudumises.
karbid bivalves, shellfish	Kahest poolmest koosneva kojaga limused. Paljusid neist (austrid, rannakarbid, kammkarbid) kasvatatakse suures koguses inimtoiduks ja peetakse delikatessiks.
karjatamine ranching	Kasvanduses üleskasvatatud noorkalade laskmine looduslikku vette eesmärgiga nad suureks kasvanult tagasi püüda.
karotenoidid, karotinoidid carotenoids	Lõhelaste kasvatuses olulise kvaliteedinäitaja, liha punasuse tagavad värvained. Looduslikult pärinevad vähilistest toiduobjektidest, vesiviljeluses kasutatakse tänapäeval peamiselt sünteetilisi analooge. Kaladele olulised A-vitamiini prekursorid.
karpkala common carp, carp ld <i>Cyprinus carpio</i>	Musta ja Kaspia mere vesikonnas ning Vaikse ookeani äärsetes vetes (Hiina, Indohiina) esinev karpkalalane. Maailma olulisimaid kalakasvatuse objekte, esimene inimese kodustatud kala. Eestisse kalakasvatuseks sissetoodud kala.
karpkalade kevadvireemia spring viraemia of carp (SVC)	Rabdoiviiruse <i>Rhabdovirus carpio</i> põhjustatud ohtlik karpkala haigus, mille tagajärjeks on suur suremus. Väljendub verevalumite, astsiidi, punsilmsuse, nahahaavanditena.
karpkalalased cyprinids ld <i>Cyprinidae</i>	Kalade sugukond, kuhu kuulub palju tähtsaid kalakasvatuse objekte (karpkala, pakslaupe, jämepea, valgeamuur jt). Eesti kalafaunas kõige arvukamalt esindatud sugukond.

kastutusvaktsineerimine immersion vaccination	Kalade vaktsineerimine nende lühiajalise kastmise teel vaktsiini sisaldavasse vette. Kasutakse peamiselt vastsete ja noorkalade vaktsineerimiseks.
kasutatav energia net energy	Pärast soojusena eraldunud energiat sööda metaboliseeritavast energiast kala poolt kasutatav osa.
kasvuhormoon, somatotropiin growth hormone	Kalade kasvu reguleeriv ja stimuleeriv hormoon.
kasvukiirus growth rate	Kalade kehamassi või kehapiikkuse suurenemine ajaühikus.
kasvusööt, nuumasööt growth feed, ongrowing feed	Kalade suurematele vanuseklassidele antav suure energiasisaldusega (rasvarikas) sööt, mis tagab kiire juurdekasvu.
kasvutiik grow-out pond	Tiik, kus noorkalad kasvatatakse turukalaks sobiva suuruseni.
katadroomne catadromous	Siirdekalad, kes kooruvad marjast merevees ja kasvavad seal noorkalaks, vedavad täiskasvanuea magevees ja pöörduvad tagasi merre kudema (nt angerjas).
katarakt cataract	Kalade silmaläätse hägustumine haiguse, nt diplostoomosi tagajärjel.
katsepüük test fishing	Kalade püük kalavaru suuruse hindamiseks ja kalade bioloogia uurimiseks.
kaubakala, turukala market fish, table fish	Otseselt inimitoiduks turustatav kala.
keemiline hapnikutarve, KHT chemical oxygen demand	Vees oleva hapniku hulk (mg O ₂), mis kulub ühe liitri veeproovi orgaanilise ja anorgaanilise aine oksüdeerimiseks mingi tugeva oksüdeerija abil.
keriloomad, rotatoorid rotifers ld <i>Rotatoria</i>	Väikesed zooplanktoni hulka kuuluvad loomad hõimkonnast <i>Aschelminthes</i> . Tähtis kalamaimude toiduobjekt.
kestumine, koorikuvahetus moulting	Vähkide suuremaks kasvamise viis vanast kõvast kestast väljapugemise ja suurenenud kehale uue kesta ümberkasvatamise teel. Ebasoovitav termin: koorumine.
kihistumine stratification	Veekogu jagunemine sügavuti erineva temperatuuri ja gaasirežiimiga kihtideks.
kiirvoolukanal raceway	Pikk kitsas, vaheseintega osadeks jagatud betoonkanal, intensiivse kalakasvatuse rajatis.
kisutš coho salmon ld <i>Oncorhynchus kisutsh</i>	Idalõhede perekonda kuuluv lõhelane, kasvatatakse enim Põhja-Ameerikas ja Tšiilis.
kitiin chitin	Aine, millest koosneb lüljalgsete ja koorikloomade koorik e kest.
kitsasõraline vähk narrow clawed crayfish ld <i>Astacus leptodactylus</i>	Lõuna-Euroopas elutsev vähk. Erineb jõevähist pikkade peente sõrgade ja karedama kesta poolest.

klaarsäga claresse catfish ld <i>Clarias gariepinus</i> × <i>Heterobranchus longifilis</i>	Claresse kaubamärgi all tuntud Aafrika sägade (angersäga ja vundu säga) hübriid. Kasvatatakse retsirkulatsioonisüsteemides.
klaasangerjas glass eel	Angerja elutsükli faas pärast leptotsefaali, kui kalamaim on angerjakujuline, ent tema keha on läbipaistev. Euroopa angerja klaasangerjad jõuavad Atlandi ookeanist Lääne-Euroopa rannikule ja koonduvad jõesuudmetesse, kust neid püütakse asustusmaterjaliks ja edasikasvatamiseks.
kleepuv mari adhesive eggs	Kalamari, mis pärast kudemist veega kokku puutudes muutub kleepuvaks ja kinnitub substraadile; eriti tugev kleepuvus on karpkala-laste marjal.
kloramiin T chloramine T	Kalakasvatuses kasutatav desoaine.
kloriidrakud chloride cells	Organismist soolasid välja viivad lõpustel asuvad rakud.
kodumaine liik indigenous species, native species	Kalaliik, mis esineb looduslikult ja evolutsioonilises mõttes pikka aega samas piirkonnas.
koelmu spawning area	Kalade kudemisala.
kodustatud liik domestic species	Kalaliik, mis on pikaajalise kunstlikes tingimustes pidamise ja tõuaretuse tulemusena kohastunud kalakasvanduse tingimustega.
koger crucian carp ld <i>Carassius carassius</i>	Vähenõudlik Euraasia vete karpkalalane. Käabusvorm on mudakoger (<i>Carassius carassius</i> morpha <i>humilis</i>). Kalakasvandustes prügikala, kuid vahel peetakse väga hapnikuvaestes tiikides. Ebasoovitav nimetus: kuldkoger.
koguenergia gross energy	Kalasöödas algselt sisalduv energia (MJ/kg, kcal/kg).
kogumiskraav collecting ditch	Tiigi põhja väljavoolu ette süvendatud kraav, kuhu tiigi tühjendamisel veest koguneb tiigis olev kala.
koha pikeperch, zander ld <i>Sander lucioperca</i>	Ahvenlane. Väärtuslik tööndus- ja harrastuspüügi kala. Eestis kasvatatakse väheses koguses noorkalu looduslike veekogude kalavaru rikastamiseks. Ebasoovitav nimetus: <i>Lucioperca lucioperca</i> .
kohalik tõug indigenous strain, native strain	Mingis piirkonnas aretatud kindlate iseloomulike omadustega kalatõug.
koi koi, koi carp	Karpkalast Jaapanis aretatud rikkaliku värvimustriga ilukarpkala.
kollane angerjas yellow eel	Magevees suureks kasvanud roheka selja ja kollase kõhuga mittesuguküps angerjas.
kolumnarioos, sadulahaigus columnariosis, saddleback disease	Üks lõhelaste flavobakterioosi vorme, mida põhjustab <i>Flavobacterium columnare</i> . Väljendub eriti selgelt seljauime taha tekkiva haavandina. Ebasoovitav termin: halli sadula haigus, <i>Flexibacterium</i> sp., <i>Cytophaga</i> sp.
koorimine skimming	Õli või vahu eemaldamine veepinnalt retsirkulatsioonikasvandustes.

koorumine hatching	Eelvastseks arenenud veeloomade loote väljumine marjaterast.
koorumisensüüm, koriolüsiin hatching enzyme	Ensüüm, mis lagundab marjatera kesta, et looted saaksid kooruda.
koorutamine stimulated hatching	Veevahetuse vähendamine või koorumisensüümi lisamine, et kiirendada ja sünkroniseerida vastsete väljumist haudeaparaadis inkubeeritud marjateradest.
kraadpäev degree-day	Ühik, mida kasutatakse arengukiiruse hindamiseks kalamarja inkubeerimisel, et võtta arvesse selle sõltuvust veetemperatuurist. Esitakse vaatlusperioodi päevade arvu ja iga päev möödunud veetemperatuuri korrutisena.
kraav ditch	Pikk kitsas kunstlikult rajatud vooluveekogu, mida kalakasvatases kasutatakse tiikide veevarustussüsteemi osana.
krevetid shrimps, prawns	Suured vähilised, tähtsad püügi- ja vesiviljeluse objektid. Enamasti öeldakse inglise keeles mageveeliste krevettide kohta <i>prawn</i> , meres elavate kohta <i>shrimp</i> .
krüopank, sügavkülmutatud geenipank, spermapanik cryobank, cryogenic gene bank	Väga madalal temperatuuril (−196 °C) külmutatuna säilitatav kalasperma (niisk).
krüoprotektant cryoprotectant	Niisa sügavkülmutamisel sperma lahjendile lisatav aine, et kaitsta sperme veekristallide moodustumise eest.
kudekala spawner	Suguküps kala, kes osaleb kudemises.
kudemisaeg spawning season	Periood, mil kala on suguliselt aktiivne, heidab marja ja niiska.
kudenud kala spent fish	Kala, kes on väljutanud küpsed sugurakud.
kudenud lõhe kelt	Siirdelõhe (ka forell), kes on pärast kudemist ellu jäänud, kuid kurnatud.
kudeperiood, kudemisperiood spawning period	Kalade paljunemise aeg, mil emased ja isased suguküpsed kalad koevad. Parasvöötmes võib olla sõltuvalt kalaliigist kevadine, suvine, sügisene või talvine.
kudepesa spawn nest	Kudevate kalade loodud marja haudumiseks sobiv moodustis.
kudetiik spawning pond	Tiik, kuhu paigutatakse suguküpsed kalad ja lastakse neil seal kudedada, et hiljem järglased välja püüda ja neid edasi kasvatada.
kudu spawn	Koetud kalamari.
kuivaine dry matter	Kalalihast või -söödast pärast 24-tunnist hoidmist 80 °C juures ja selle vältel toimunud vee eemaldumist järele jäänud aine.
kuivviljastamine dry fertilization	Kalade paljundamise meetod, mille puhul segatakse kuiva anumasse lüpstud mari ja niisk ning alles seejärel lisatakse vesi, mis aktiveerib sugurakud ja võimaldab marja viljastumist.
kuivkaal, kuivmass dry weight	Kalaliha proovi kuivaine mass.

kuivsööt dry feed	Kalasööt, mille veesisaldus on väga väike. Enamasti kasutatakse granuleeritud kujul.
kuldkala goldfish ld <i>Carassius auratus gibelio</i>	Höbekogrest Ida-Aasias aretatud ja kogu maailmas dekoratiivkalana levinud väga mitmekesise värvuse ja kehakujuga vorm.
kuld-merikoger gilthead sea bream ld <i>Sparus aurata</i>	Merikogerlande. Vahemere maade tähtsamaid kalakasvatuse objekte.
kunstkoelmu artificial spawning ground	Looduslikust materjalist või veekogusse paigaldatud tehismaterjalist kudesubstraat, millele kinnituvad koetud marjaterad. Kasutatakse kalavaru suurendamiseks veekogudes, kus kudealasiid napib, või kalakasvanduses, et saada rohkem noorjärke.
kunstlik paljundamine artificial propagation	Kalade paljundamine haudemajas noorkalade saamiseks marja lüpsmise, viljastamise, hautamise ja üleskasvatamise teel.
kustutamata lubi, kaltsiumoksiid, CaO quicklime, caustic lime	Kasutatakse vee ja tiigipõhjade desinfitseerimiseks.
kustutatud lubi, kaltsiumhüdroksiid, Ca(OH) ₂ hydrated lime	Kasutatakse happelise veekogu vee neutraliseerimiseks või aluselise suurendamiseks.
kuumsuitsutamine hot smoking	Kalade suitsutamine kõrgel temperatuuril (90–120 °C) lühikese aja vältel (0,5–2 t).
kõigusoojasus, poikilotermsus poikilothermy	Loomade kehatemperatuuri sõltuvus väliskeskkonna temperatuurist (kalade puhul veetemperatuurist).
käest söötmine, käsitsi söötmine manual feeding, hand-feeding	Kalade söötmine kalakasvanduses käsitsi, visates kasvatusrajatisse kühlvliga vajaliku koguse sööta.
käitlemine processing	Vesiviljeluses toodetud organismide töötlemine turustatavateks toodeteks.
käsitlemine handling	Kasvanduse kalade püüdmine, sorteerimine, asustamine jm tegevus.
kääbusisane precocious male parr	Siirdelõhelaste ökoloogiline vorm. Isased saavad suguküpseks magevees väikeste mõõtmete juures, aga osalevad kudemises suurte anadroomsete emastega. Võivad edasi kasvades muutuda anadroomseks.
kääbusvorm stunted fish, dwarf-fish	Aeglase kasvuga, kuid väikeste mõõtmete juures suguküpseks saav mageveekalade vorm (nt mudakoger).
kõietehnoloogia, kõitel kasvatamise tehnoloogia rope culture, longline technology	Limuste ja makrovetikate kasvatamise viis, kus ujukitele kinnitatud tugeva peanööri küljest ripuvad alla kõied, millele kinnituvad kasvatatavad organismid. Kõieliinid.
küljejoon lateral line	Vee liikumist tajuv elund kaladel. Koosneb kala küljel olevast auguga soomuste reast, mille all asuvas kanalises on meelerakkude kogumid (neuromastid).
küllastus saturation	Aine, nt hapniku sisaldus vees, millest rohkem seda ainet ei saa vees lahustuda.
külmaveelised kalad coldwater fish	Kalad, kes paljunevad ja kasvavad madalal, alla 10 °C temperatuuril (nt tursk).

külmsuitsutamine cold smoking	Kala suitsutamine madalal temperatuuril (kuni 30 °C) ja suhteliselt pikka aega (üle 12–24 h).
külmutamine refrigeration, freezing	Surmatud kala viimine oluliselt alla temperatuuri 0 °C tema pikajaliseks säilitamiseks.
küpsuskoefitsient, gonadosomaatiline indeks gonadosomatic index (GSI)	Kala gonaadi massi ja kehamassi suhe (väljendatakse protsentides).
laba-aeraator paddlewheel aerator	Osaliselt uputatud labadega ratas, mis vees mootori abil kiiresti ringietuna pihustab vette õhumulle.
labürintorgan suprabranchial organ	Mõne kala, nt angersäga neelu taga paiknev kärgjas elund, millesse õhku neelates saab ta hingata.
lagunemisaeg withdrawal time	Aeg, mille vältel kalasse sattunud kehavõõrad ained, nt ravimid või keskkonnamürgid, lagunevad sel määral, et kala tohib inimtoiduks kasutada.
lahustunud hapniku sisaldus dissolved oxygen content	Vees lahustunud hapniku sisaldus (mõõdetakse mg/l).
laiuss broad tapeworm ld <i>Diphyllobothrium latum</i>	Inimese sooles parasiteeriv ohtlik lameuss. Vaheperemeheks on röövkalad, kelle lihas esinevad vageltangud e plerotserkoidid nakatavad inimest jt soojaverelisi loomi.
laperdamishaigus balance disturbance syndrom	Lõhelaste tasakaaluhäiretes (ujumine külili või kõht ülespoole, põhja vajumine) väljenduv haigus, mille põhjust ei teata. Esineb Eesti forellikasvandustes.
laskuja, smolt smolt	Lõhelase noorkala, kes on valmis jõest merre laskuma, mistõttu tema välimus, käitumine ja füsioloogia on muutunud, et kohaneda uue keskkonnaga. Iseloomulik on keha hõbestumine ja negatiivne reotaksis – kalduvus ujuda allavoolu.
leelisus, aluselisis alkalinity	Vees sisalduvate ainete (peamiselt vesinikkarbonaatioonide) võime moodustada vesinikioone siduvaid ühendeid (puhverdusvõime). Ebasoovitav termin: leeliselisis.
lehtadru kelp ld <i>Laminaria</i> sp.	Pruunvetikas, mida kasvatatakse massiliselt Ida-Aasias, sh inimtoiduks.
leotamine depurification	Kalade ja teiste vesiviljelusloomade hoidmine enne turustamist puhtas voolavas vees, et kõrvaldada vale- e mudamaitse või toksiidid.
lepiskala nonpredatory fish	Kala, kes toitub peamiselt selgrootutest loomadest, taimedest või detriidist.
leptotsefaal leptocephalus	Arengujärk angerja moondes, kui vastne on pajulehekujuline ja läbi-paistev.
liguloos, linnuronitõbi ligulosis	Lameussi <i>Ligula</i> intestinalis põhjustatud haigus. Suured valged linnuroni vageltangud parasiteerivad kalade kõhuõõnes. Lõppperemeheks on kalatoidulised linnud, inimest parasit ei nakata. Eesti karpkalalastel väga levinud.
lihasaagis dress-out percentage	Kalast pärast rookimist saadav kasulik osa (%) algsest kehamassist (toorkaalust).

liigveelase , liigveelask spillway, overflow channel	Rajatis kalatiikide veevarustusest liigse vee kõrvalejuhtimiseks tulva-vee korral. Ebasoovitav termin: liiasilm.
liikuva kandjaga biofilter moving bed biofilter	Biofilter, milles biokile tekib veevoolus liikuvale kandjale – plast- või keraamilistele kerakestele, rattakestele vms.
liivafilter sand filter	Kalakasvatases kasutatav seade, milles sissevoolaval veel lastakse imbuda läbi liivakihi, et puhastada see saastavatest tahketest osakestest ja mõnest haigustekitajast.
lima mucus, slime	Naha epidermise limarakkude toodetud vedel sekreet, mis annab kalale libeduse ning kaitseb tema keha pinda vigastuste ja infektsioonide eest.
limused mussels, shellfish	<i>Mollusca</i> hõimkonda kuuluvad loomad, kellest vesiviljeluses on eriti tähtsad karpide ja kõhtjalgsete (tigude) klass.
linask tench ld <i>Tinca tinca</i>	Vähenõudlik karpkalalane, keda Eestis kasvatatakse vähesel arvul veekogudesse asustamiseks. Kesk-Euroopa maades kasvatatakse ka tiikides kaubakalaks ja temast on aretatud dekoratiivvorme.
lintsöötja belt feeder	Söödaautomaat, mille kellamehhanismiga juhitava liikuva lindi otsast puistatakse sööt kalabasseini.
lisakala additional fish, supplemental fish	Kala, keda asustatakse kalatiiki (enamasti tootmistiiki) lisaks seal kasvatatavale põhiobjektile (nt karpkalale), et kasutada ära tiigi toidubaasi, sh hävitada prügikala.
lisasööt supplemental feed	Veekogust saadavale looduslikule toidule kalatiikidesse lisaks antav sööt.
LT-kalajahu LT fish meal	Kalast madalal temperatuuril kuivatamise ja jahvatamise teel toodetud kalajahu, kõrgeväärtuslik kalasööda tooraine.
lõhe salmon	Lõhelaste üldnimetus. Hõlmab nii Atlandi kui ka Vaikse ookeani lõhelasid. Eesti keeles kasutatakse tavaliselt atlandi lõhe kohta.
lõhelased salmonids, ld <i>Salmonidae</i>	Sugukonda <i>Salmonidae</i> kuuluvad kalad. Enamasti on nad vääriskalad. Tähtsad tööduskalad ja kalakasvatuse objektid.
lõhelaste nakkuslik aneemia infectious salmon anemia (ISA)	<i>Orthomyxoviridae</i> hulka kuuluvate viiruste tekitatav ohtlik kala-haigus, mis põhjustab suurt suremust. Iseloomulikud tunnused on täppverealumid siseelundites, aneemia, tume maks.
lõhenemine gaping	Kalafilee halva kvaliteedi näitaja, mille puhul lihassegmendid vajuvad üksteisest eemale ja filee võib osadeks laguneda.
lõhetäi salmon fluke, sea lice	Lõhelaste nahal parasiteeriv vähiline <i>Caligus</i> sp. Tekitab suurt kahju mereveelistes lõhekasvandustes.
lõpused gills	Veeloomade (kalad, vähilised, limused) hingamiselund.
lõpuskaar gill arch	Kõhreline kaarjas struktuur, millele kinnituvad kalade lõpusliistakud.
lõpuslehekese gill filaments	Kalade lõpuste tugistruktuur, millele kinnituvad lõpusliistakud.
lõpusliistakud gill lamellae	Kalade lõpuste erepunased vererohked liistakud, mille õhukese epi-teelrakkudest pinna kaudu toimub gaasivahetus veega. Nende muutumine pruuniks näitab koekahjustust ja töödeldava kala riknemist.

lõpuspiid gill rakers	Lõpuskaare nõgusal osal olevad jätked, mis võivad olla arvukad ja peened (kasutatavad peene toidu filtreerimiseks) või jämedad ja teravad (kasutatavad saakorganismide kinnihoidmiseks). Nende arv on nt siigadel oluline süstemaatiline tunnus.
lõuakonks kype	Isastel lõhelastel kudemisajal peamiselt alalõuale tekkiv kõhreline konksjas moodustis.
läbivoolukasvandus flow-through fish farm, through flow fish farm	Kalakasvandus, mis tarvitab looduslikku vett, lastes sellel voolata rajatise ühest otsast sisse ja teisest välja.
lõpsmine stripping	Sugukaladelt küpse marja ja niisa ettevaatlik väljapigistamine kunstlikul paljundamisel.
magevee hiidkrevett giant freshwater prawn Id <i>Macrobrachium rosenbergii</i>	Suures mahus kasvatatav mageveekrevett, eriti suure osa toodanguks annavad Ida-Aasia maad.
magu stomach	Seedesüsteemi elund, kuhu satub allaneelatud toit, kus algab selle seedimine ja kust toit liigub edasi soolde. Paljudel kaladel, nt karpkalalastel, asendab seda soolтору laienenud eesosa, nn pseudomagu.
mahutavus carrying capacity	Veekogu biotoobi ja toiduvaru suurusele vastav kalade mass või arv, mis saab seal elada.
maks liver	Seede- ja endokriinsüsteemi elund. Eritab rasvade lagundamiseks sappi ja neutraliseerib kahjulikke aineid.
malahhiitroheline malachite green	Vesiviljeluses kasutatav tugevatoimeline desinfitseerimisaine. Kantserogeense toime tõttu on selle kasutamine inimtoiduks kasvatatavate organismide tootmisel ELis keelatud.
mantel mantle	Limuste koda seestpoolt kattev organ. Limuste siseelundid paiknevad selle sees mantliõõnes.
marikultuur mariculture	Vesiviljeluse merevees toimuv haru, nt kalade sumbakasvatus, limuste kasvatus köitel jt.
marja inkubeerimine incubation	Viljastatud kalamarja hoidmine loote arengu vältel kunstlikes tingimustes (haudeaparaadis).
marja loendusvann Von Bayer trough	Kolmnurkse ristlõikega ja põhjas oleva mõõteskaalaga vann, mida kasutatakse suure marjateraga lõhelaste viljakuse hindamiseks. Loendatakse 20 cm pikkusse ritta mahtuvate marjaterade arv, mille põhjal saab arvutada marjaterade arvu liitris. Sama ülesannet täidab ka vertikaalse servaga joonlaud.
marja noppimine egg picking	Surnud marjaterade eraldamine elusatest käsitsi või läbivalgustusel põhineva sorteerimismasina abil. Surnud marjaterad on valged, läbipaistmatud ja kattuvad hallitusega, mis võib nakatada ka elusaid marjateri.
marjaga emane vähk berried female crayfish	Emane vähiline, kes kannab laka alla kinnitunult arenevaid marjateri.
marjasorteer mechanical egg sorter	Seade surnud marjaterade eemaldamiseks hautatavast marjast. Põhineb valgeks läinud marjaterade eristamisel elusatest läbivalgustuse teel.
marjatera egg, egg cell	Kalade emassugurakk, munarakk.

marmorvähk marble crayfish ld <i>Procambarus fallax</i> forma <i>virginalis</i>	Põhja-Ameerikast Euroopasse introductseeritud partenogeneetiliselt sigiv vähk, siinsetele kodumaistele vähkidele ohtlik võõrliik. Levinud akvaariumikaubanduses ja võõrliigina mõne maa looduses.
mehaaniline filter mechanical filter	Tihedast, 40–100 µm-se silmasuurusega metall- või plastvõrest seade tahkete osakeste eraldamiseks kalakasvatuseveest. Kõige rohkem kasutusel retsirkulatsioonikasvandustes.
melaniin melanine	Tume looduslik värvaine. Kaladel sisaldub naharakkudes ja annab neile tumeda värvuse. Vähkidel toimib immuunsüsteemi osana, blokeerides nakkuskolde kehas.
mereannid seafood	Toiduks tarvitavad (sh vesiviljeluses toodetud) kalad, veeselgrootud ja veetaimed.
merevetikad seaweeds	Toiduks või tehniliste saaduste tootmiseks kasutatavad mereveelised suurvetikad.
meriforell sea trout ld <i>Salmo trutta</i>	Atlandi ookeani rannikuvetes esinev forelli <i>Salmo trutta</i> siirdevorm. Koeb paljudes Eesti jõgedes ja teda on kasvatatud Eestis looduslike vete kalavaru rikastamiseks. Ebasoovitav nimetus: inglise keeles vahel valesti kasutatav meres kasvatatud vikerforelli kohta.
metaboliseeruv energia, metaboliseeritav energia metabolizable energy	Kalasöödas sisalduvast seeditavast energiast pärast uriini ja gaasidena eralduva energia mahaarvamist ülejääv osa.
metatserkaar metacercaria	Imiusside moonde hiline staadium. Parasiteerib vaheperemeheks olevate kalade kudedes.
mikropüül micropyle	Munaraku kesta olev avaus, mille kaudu sperm pääseb viljastama munarakku. Pärast seda ava sulgub.
mikrovetikad microalgae	Ainuraksed vetikad, kellest osa saab kasvatada veepuhastuseks ja söödatoormeks. Looduses (fütoplankton) põhjustavad veeõitsengut.
MS222 MS222	Trikaiinmetosulfaat. Kalakasvatases enim kasutatav uinutusaine.
mudamaitse, kõrvalmaitse off-flavour	Ebameeldiv kalaliha maitse (kaasneb ka ebameeldiv lõhn), mis tuleneb toitainerikas vees kasvavate aktinomütsetide, vetikate jt mikroorganismide toodetud ainete, nt geosmiini sattumisest kalasse.
multitroofne vesiviljelus, ühendatud hulgitoiteline vesiviljelus integrated multi-trophic aquaculture (IMTA)	Kalade, koorikloomade, limuste ja vetikate kasvatamine koos (eeskätt meres), nii et kalakasvatusest tuleneva saaste tarvitavad ära teised organismid. Sel moel saadakse lisatoodangut ja puhtam vesi.
munk monk	Tiigi sisse- ja väljavooluregulaator. Vanim kalatiigi veeregulaatori tüüp. Ehitatud puidust, betoonist või metallist. Tööpõhimõte seisneb vettpidavate laudade (sandoorilaudade) üles-alla nihutamises U-kujulise rajatise avatud osa vertikaalsetes soontes.
must amuur black amur ld <i>Mylopharyngodon piceus</i>	Taimtoiduliste kaladega polükultuuris (eeskätt Hiinas) kasvatatav röövtoiduline karpkalalane.
mõrd trap	Veeloomade lõkspüümis. Kalakasvatases kasutatakse katsepüügiks või osa toodangu tiigist kättesaamiseks.

märg graanul moist pellet	Vanamoodne kalasööda tüüp. Granuleeritud kalasööt, mis sisaldab 18–40% vett.
märgis tag, mark	Meetod ühe kalarühma eristamiseks teistest. Võib olla kala keha külge kinnitatud või sissesüstitud kiip, numbriga või numbrita ese, värvilaik, vähekahjulik kehavigastus, nt äralõigatud kehaosa, põletusjalg, geneetiline iseärasus.
märgistamine tagging, marking	Kalarühma varustamine märgisega.
märgsööt wet feed	Kalasööt, mis sisaldab 45–80% vett.
müksoboloos , pöörlemistõbi whirling disease, myxobolosis	Myxobolus cerebraalise põhjustatud ohtlik kalade haigus, mis väljendub ujumishäiretes (pöörlevates liigutustes), skolioosis ja saba tumenemises.
müomeerid , lihassegmendid myomers	Kalade lihaskonna sidekoega eraldatud lõigud.
naatriumtioosulfaat , naatriumhüposulfit, Na ₂ S ₂ O ₃ sodium thiosuphate	Orgaaniline sool, mida kasutatakse veepuhastuses kloori ja osooni, mõnel juhul hapniku eemaldamiseks veest.
nahk skin	Kala keha kattev eri tüüpi rakkudest moodustunud kaitsev kiht.
nahkkarpkala leather carp	Soomusteta karpkala. Genotüüp ssNn. Ellujäämus ja kasv on väike. Kalakasvatuseks on ta sobimatu, paljundamisel hukkuvad NN homosügootsed järglased looteas.
nakatamine contagion	Haiguse ülekandumine haigelt organismilt tervele ja vastuvõtlikule organismile otseses kontaktis haigustekitaja kandjaga või kaudsel teel, nt vee kaudu.
nakkevõrk gillnet	Veekogusse seinana paigaldatud peenest kunstkiust võrk, mille silmadesse kalad takerduvad.
nakkuslik kõhunäärme haigus , infektsioosne pankrease nekroos infectious pancreatic necrosis (IPN)	Birnaviiruse tekitatav ohtlik kalade haigus. Sümptomiteks on suurenenud kõht ja siseelundite aneemia. Põhjustab suurt suremust. Kandub edasi ka desinfitseeritud marjaterade sees.
nakkuslik vereloomeelundite nekroos , infectious hematopoietic necrosis (IHN)	Rabdoviiruse põhjustatud ohtlik kalade haigus. Tekitab verevalmeid uimede alusel ja siseelundites, põrna nekroosi ja siseelundite kahjustusi.
neer kidney	Erituselund, mis paikneb kahe pika vererohke lindina kala kõhuõone selgmises osas, täidab ka vereloome- ja endokriinfunktsiooni.
nelgiõli clove oil	Nelgiõitest saadav õli, mida kasutatakse kalade uinutamiseks ja mille peamine toimeaine on eugenool.
nelinurkne bassein rectangular tank	Ruudu- või ristkülikukujuline kalakasvatusbassein.
nelma inconnu Id <i>Stenodus nelma</i>	Siiglaste hulka kuuluv suur röövkala, kelle kaubakalaks kasvatamist on alustatud nt Soomes.
niisk , sperma, testis milt	Kalade isassuguorgani (gonaadi) ja isassugurakkude (sperma) üldnimetus.

niiskusesisaldus , veesisaldus moisture content	Sööda või kalaliha algne veesisaldus (%), mis määratakse 104 °C juures konstantse kaaluni kuivatatud proovi alusel.
niisutus põllunduslik kala- kasvatust irrigation fish farming	Kalade pidamine põldude veega varustamise kanalites, ka üleujutatud riisipõldudel.
nitraadid nitrates	Lämmastikhappe (HNO ₃) soolad. Satuivad vette valkude ainevahetuse laguproduktidena või tiikide väetamisel.
nitriifikatsioon nitrification	Ammoniaagi oksüdeerimine nitrititeks ja seejärel nitraatideks aeroobsete nitriifitseerivate bakterite toimel.
nitritid nitrites	Lämmastikuhappe (HNO ₂) soolad. Tekivad kalade valkude ainevahetusjääkide lämmastikuühendite oksüdeerimisel.
nokis rostrum	Kalade ja vähiliste terav ninamik, mis ulatub kaugemale ettepoole suud. Vähilistel nimetatakse ka otsaorgiks.
noorkala juvenile fish	Kalade arengustaadium vastsest kuni kaubakalani või sugulise küpsemiseni.
noorkala püügil põhinev kala- kasvatust capture-based aquaculture	Üksnes loodusest püütud noorkalade edasikasvatamine kalade puhul, kelle sugukalade pidamine (tuunid) või paljundamine (angerjas) on raske.
noorkalatiik nursery pond	Tiik, kuhu asustatakse toituma noorkalad.
noot seine net, dragnet	Võrgulinast vette moodustatud sein, mille lõpus on kott ja mida veetakse läbi vee ning tõmmatakse kokku nii, et sissejäänud kalad kogunevad kotti e pärasse. Kalakasvatustes kasutatakse kala väljapüügil tiikidest.
nõrgfilter trickling filter	Kalakasvanduse veest tahkete osakeste eemaldamise filter, mis põhineb vee nõrutamisel läbi filtreeriva aine kihi. Kasutatakse ühtlasi vee gaasisalduse normaliseerimiseks. Toimib ka biofiltrina.
nõrghautamine trickling incubation	Viljastatud marja hautamise viis, mille puhul marjateradele pihustatakse väheses koguses vett, nii et nad kattuvad õhukese veekihi, läbi mille tungib õhuhapnik.
nõudmiseeni söötja , pendelsöötja demand feeder	Söötmissüsteem, mis võimaldab kaladel endil valida sobival ajal soovitava koguse sööta. Toimib enamasti vette ulatuva pendli abil, mille liigutamisel avaneb klapp. Ebasoovitav termin: <i>pendulum feeder</i> .
ogapõskne vähk spiny cheeked crayfish Id <i>Orconectes limosus</i>	Põhja- Ameerikast pärit Euroopasse introductseeritud mageveevähk. Kodumaistele vähkidele ohtlik kiiresti leviv võõrliik, levitab vähi- katku, on agressiivne ja viljakas, kuid töendusliku tähtsusega. Eestis veel puudub.
oksoliinhape oxoline acid	Kalade bakteriaalhaiguste raviks kasutatav antibiootikum.
oksütetratsükliin oxytetracycline	Kalade bakteriaalhaiguste raviks kasutatav antibiootikum.
oomega-3-rasvhapped omega-3 fatty acids	Küllastumata, süsivesinikahela lõpust kolmanda süsiniku aatomi juures oleva kaksiksidemega rasvhapete üldkeelne nimetus. Need rasvhapped on tähtsad nii kalade kui ka kala toiduks tarvitavate inimeste ainevahetuses.

organoleptiline hindamine organoleptic evaluation	Toiduainete, nt kala ja kalatoodete kvaliteedi, eriti maitseomaduste hindamine inimese meelte abil.
osoneerimine ozonation	Kalakasvanduse vee töötlemine osooniga selle desinfitseerimiseks, kasutav eeskätt retsirkulatsioonikasvandustes.
osoon , O ₃ ozone	Hapniku kolmeatomiline vorm. Tugevasti bakteritsiidne aine. Kalakasvatases kasutatakse vee desinfitseerimiseks.
otoliit , kuulmekivike otolith	Kalade sisekõrvas paiknevasaakalu säilitamiseks vajalik kaltsiumisooladest kivi. Temperatuurist sõltuva perioodilise juurdekasvu tõttu saab selle ristlõiget kasutada kala vanuse määramiseks (aastaringide lugemine).
ovariaalvedelik ovarian liquid	Emaskala kehas munasarjast eraldunud küpseid marjateri ümbritsev vedelik.
ovulatsioon ovulation	Küpsete munarakkude vabanemine munasarjast.
paaritumine mating	Emas- ja isasloomade käitumine ning sellele järgnev kopuleerumine, mille tulemusena viljastatakse munarakk.
paelussid tapeworms	Parasitaarsed lameussid, kes elavad kalade või soojavereliste loomade sooles.
pais dam, weir, dyke	Veevoolu takistav ja vett paisutav rajatis.
paisjärv water reservoir	Vooluvee tõkestamisel tekkinud veekogu.
paismine swelling	Koetud marjatera mahu suurenemine perivelliinõone täitumise tõttu veega. Marjatera seejuures kõveneb ja tema läbimõõt suureneb.
pakslaup silver carp ld <i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	Fütoplanktonist toituv karpkalalane, keda kasvatatakse polükultuuris koos jämepea ja valgeamuuriga. Maailma kalakasvatuse tähtsamaid objekte. Ebasoovitav nimetus: valge pakslaup.
paltus , hiidlest halibut ld <i>Hippoglossus hippoglossus</i>	Suur röövtoiduline lestlane. Kasvatatakse Norras jt Põhjamaades.
pangaasius pangasius ld <i>Pangasius panga</i>	Indo-Hiinas suures mahus kasvatatav kõigetoiduline sägalane. Kaubastatakse laialdaselt kogu maailmas. Ebasoovitav nimetus: panga.
parasiit parasite	Toitumiseks ja levimiseks teist organismi ära kasutav loom.
patogeen pathogen	Peremeesorganismis haigust tekitav organism – viirus, bakter, algloom, seen vm.
pealiskasvuga ummistumine , täis kasvamine fouling	Võrkude, võrede ja sumbasilmade ummistumine vetikatest ja limustest koosneva pealiskasvu tõttu. Ebasoovitav termin: kinnikasvamine.
peatiik water storage reservoir	Kalakasvandusest ülesvoolu asuv veehoidla, kus kalu ei kasvatata ja mis täidetakse suurvee ajal, luues tiikide täitmiseks ja läbivooluks veevaru. Toimib ka eelsoojendustiigina. Ebasoovitav termin: <i>head pond</i> .

peipsi siig Peipsi whitefish, maraena whitefish ld <i>Coregonus lavaretus maraenoides</i>	Siia Peipsi järves esinev tihedapiiline vorm. Eestis on kasvatatud kalavaru rikastamiseks ja introductseeritud teistesse maadesse.
peled northern whitefish, Siberian whitefish ld <i>Coregonus peled</i>	Euraasia põhjaosa jõgedes ja järvedes elav valdavalt planktonitoiduline siiglane. Kasvatatakse tiikides. Eestisse introductseeritud, kuid praeguseks peaaegu välja surnud.
perivitelliinõõs perivitelline space	Rebu ja kesta vahel olev ruum marjateras. Annab ruumi marjatera paisumiseks vee sissetõmbamisel ja loote kasvamiseks.
pesakuhik, lõhelaste kudepesa redd	Lõhelaste emaskala poolt jõepõhja kruusa kaevatud lohk, kuhu koetakse mari ja mille kohale kuhjatakse kruusahunnik.
pH pH	Vee happelisust iseloomustav näitaja, vesinikioonide sisalduse negatiivne kümnendlogaritm, jääb vahemikku 0–14, neutraalne on 7.
pigment pigment	Organismides leiduv looduslik värvaine. Kõnekeelne väljend karotenoidide kohta, mida lisatakse lõhelaste söödale lihale punase värvuse andmiseks.
pikendatud asustamine delayed release	Lõhelaste merekarjatamisel rakendatav meetod, mis seisneb kodujõkke pöördumise instinkti asendamises asustuskohta tagasipöördumise instinktiga.
pinnasetiik earth pond, earthen pond	Looduslikku pinnasesse kaevatud tiik. Ebasoovitatav termin: muldne tiik.
pinnavesi surface water	Looduslikus veekogus seisev või voolav vesi.
piserduslaud splashboard	Tiiki sissevoolava vee toru alla paigaldatud laud, millele langev vesi voolab edasi õhukese kihina, rikastudes hapnikuga ning dega-seerudes.
pistsikoloos, kalakaantõbi piscicolosis	Kalade nahal parasiteeriva kaani <i>Piscicola geometra</i> kandvus ja selle tekitatud kahjustus.
plankton plankton	Veekogus hõljuvad või aeglaselt liikuvad väikesed veorganismid, peamiselt vetikad, ainuraksed, vähilised, keriloomad, kalamaimud. Oluline kalamaimude ja planktonitoiduliste kalade toit.
planktonitoiduline plankton feeder	Planktonist toituv kala (nt kilu, räabis, jämepea, pakslaup).
poised barbels	Kalade suu ümber paiknevad väärtjad kompimiseliinid. Nende arv ja suurus on süstemaatilised tunnused.
polükultuur polyculture	Omavahel toidu pärast mittekonkureerivate kalade kasvatamine samas veekogus. Tuntuim näide on karpkalalaste valgeamuuri, pakslauba, jämepea ja mustamuuri kasvatamine, mille traditsioon pärineb Hiinast.
polüvinüülkloriid polyvinylchloride (PVC)	Kalabasseinide ehitamiseks tarvitatav plast.
poolsiirdekala semidiadromous fish	Lühikesi kudemisrändeid riimveest jõgedesse tegev merekala (Eestis nt siig, vimb, meritint).
poolsuletud sump semiclosed cage	Kalakasvatussump, mis on osaliselt vee läbivoolule suletud ja mille veevahetus toimub pumpade abil ning saaste eemaldatakse kogumislehtri kaudu.

populatsioon , asurkond population	Ühe kalaliigi isendite kogum, mida ühendab ühine päritolu ja sarnane genofond ning mis on naaberpopulatsioonist suhteliselt isoleeritud geograafiliste barjääride, käitumuslike iseärasuste või teiste ristumist takistavate tegurite tõttu.
portsjonkala pan-size fish	Eeskätt lõhelaste turustamisel tarvitatav nimetus umbes 200-grammiste kalade kohta, keda valmistatakse toiduks (küpsetatakse, praetakse, suitsutatakse) terve roogitud kalana.
portsjonkudemine spread spawning	Marja väljutamine mitu korda kudemisaja vältel.
postodiplostomoos , tinditõbi postodiplostomosis	Imiussi <i>Postodiplostomum cuticola</i> metatserkaaride põhjustatav parasitaarhaigus, mille sümptomiteks on mustad plekid kalade nahal. Laialt levinud eeskätt karpkalalastel.
praakimine culling	Halvemate omadustega isendite eemaldamine sugukalade hulgast.
prebiotikumid prebiotics	Seedimatud sööda koostisosad, mis soodustavad seedimist, stimuleerides kasuliku mikrofloora arengut.
premix premix	Vitamiinide, mineraalainete, säilitusainete ja antioksüdantide segu, mida lisatakse kalasöödale väikeses koguses.
probiotikumid probiotics	Mikroorganismid, mis kaladele söödetuna kaitsevad neid haiguste eest.
proliferatiivne neeruhaigus , vohandiline neeruhaigus proliferative kidney disease (PKD)	Kaladel, eeskätt lõhelastel neerukahjustusi tekitav haigus, mida põhjustab algloom lõhe-neerueoslik, <i>Tetracapsuloides bryosalmonae</i> . Vaheperemeheks on sammalloomad. Väljendub neerude turse ja nekroosina.
propellerpump propeller pump	Pöörleva propelleriga pump, mida kasutatakse vee tõstmiseks 0,5–8 m kõrgusele. Sobib suurte veekoguste pumpamiseks väikese elektrikuluga.
pruunveresus brown blood disease	Vee suurest nitritisisaldusest tingitud toksikoos, mille tagajärjel värvub kalade veri pruuniks.
prügikalad trash fish	Kalad, kes on tõenduslikult tähtsusetud, kasutavad halvasti veekogu toiduvarusid, kasvavad aeglaselt või on vääriskaladele toidukonkurentideks (nt kiisk, nurg, ogalik). Saadakse kaaspüügina, kasutatakse loomasöödaks.
pseudomonoos pseudomonosis	Mageveekalade bakteriaalhaigus, mida enamasti põhjustab <i>Pseudomonas fluorescens</i> . Väljendub uimede kahjustusena ning verevaluimitena nahal ja siseelundites.
puhkestaadium resting stage	Koorumise ning aktiivse liikumise ja toitumise vahele jääv kalavastsete arengustaadium.
puhverdusvõime buffering	Lahuste võime vastu panna reaktsiooni muuta võivale mõjule. Puhversüsteeme kasutatakse sageli retsirkulatsioonisüsteemides, et neutraliseerida happesuse suurenemist (vette lisatakse $\text{Ca}(\text{OH})_2$ või seebikivi e kaustilist soodat e NaOH).
pulmarüü spawning colours	Kaladel kudemisajal ilmnev eriline värvimuster.

punane kala large red flesh salmonid	Üldnimetus lõhelaste kohta, kelle liha on kas looduslikust toidust saadud värvainetest või punase pigmendiga rikastatud söödast punane. Vene keeles kasutatakse nimetust punane kala ka tuurlaste kohta.
punane soovähk red swamp crayfish ld <i>Procambarus clarkii</i>	Ameerika päritolu vähiline. Introdutseeritud paljudesse maadesse ja tähtis vähikasvatuse objekt (USAs, Hiinas, Hispaanias). Eestis ei esine, kuid turustatakse imporditult.
punataud dropsy	Üldnimetus septitseemiatena kulgevate kalahaiguste kohta (karpkala, angerjal), nagu aeromonoos, pseudomonoos, kevadvireemia ja hemorraagiline septiseemia, mille sümptomiteks on punased verevalumid, haavandid, kõhuõõne vesitõbi, turris soomused, punn-silmsus.
punavetikad red algae	Klassi <i>Rhodophyceae</i> kuuluvad vetikad, mida iseloomustab punakate pigmentide sisaldus. Kasvavad ja kasvatatakse merevees. On oluline tehniline tooraine. Eestis kasutatakse agarikku (<i>Furcellaria lumbricalis</i>) agari tootmiseks ja tehakse katseid tema kasvatamiseks.
punn-silmsus, eksoftalmia pop-eye, exophthalmia	Kalade silmade haiguslik väljapunnitumine nt gaasimullihaiiguse või septitseemiate tõttu.
põhjatehnoloogia bottom culture	Limuste kasvatamise viis, kus loomad kinnituvad põhjasubstraadile.
põhjatoiduline, bentostoiduline bottom feeder, benthos feeder	Põhjaloostikust toituv kala (nt karpkala, latikas).
põhjavesi ground water	Maakoore küllastusvööndi vesi, mis liigub raskusjõu toimel.
põlvtoru L-shaped pipe, knee-shaped pipe	Täisnurga alla painutatud toru vee väljalaskmiseks basseinist. Toru otsa kalde kõrgus määrab veetaseme basseinis. Toru küljele kallutades saab veetaset alandada.
põrn spleen	Vereloomeelund ja veredepoo, paikneb kaladel vererikka tumeda organina soolestiku vahel.
päevane rütm diurnal rhythm	Organismis valgel ajal toimuvate protsesside tsükliline muutumine. Laiemalt tsirkaadse rütmi sünonüüm.
pärlikarp pearl oyster ld <i>Pinctada</i> sp.	Austerkarplaste hulka kuuluv merelimune, kelle mantliõõnes moodustuvad pärilmutri ladestumisel võõrkeha ümber pärlid. Kasvatatakse kasvandustes, kus pärlite teket stimuleeritakse võõrkehade sisseviimisega. Ebasoovitav nimetus: pärlikarp tarvitatuna eapärlikarbi kohta, kes on mageveelimune ja sisaldab samuti pärle.
pööratud sooga kalad sex-reversed fish	Kalad, kelle sugu on muudetud hormonaalse töötlemise või geneetilise manipulatsiooni abil.
püloorilised ripikud, lukutiripikud pyloric caeca	Paljude kalaliikide seedeelundkonna juurde kuuluvad ripikukujulised sooleosad mao taga soole alguse juures.
püsikandjaga biofilter fixed bed biofilter	Biopuhasti, kus lämmastikuühendeid lagundavad bakterid kasvavad veevoolus liikuvatel plast- või keraamilistel elementidel.
rahustamine sedation	Kalade töötlemine uinutava ja rahustava ainega nt transpordi, sorteerimise või marja/niisa lüpsmise eel.

rannakarp , söödav rannakarp blue mussel ld <i>Mytilus</i> sp.	Perekonna <i>Mytilus</i> limuste kompleks liikidest <i>Mytilus edulis</i> , <i>M. trossulus</i> , <i>M. galloprovincialis</i> . Läänemeres on tavalised hübriidid <i>M. edulis</i> × <i>M. trossulus</i> . Tähtis vesiviljeluse objekt, Eestis nende kasvatamist katsetatakse. Ebasoovitav nimetus: sinikarp, sinimerikarp.
rasvad , lipiidid lipids	Rasvhapete ja glütserooli pikaahelised ühendid. Energiaallikana oluline kalade toidu komponent ja kalaliha kui toiduaine tähtis osa.
rasvauim adipose fin	Kiirteta sidekoeline uim seljauime taga lõhelastel ja mõnel teisel kalal.
rasvhape fatty acid	Süsinikust, vesinikust ja hapnikust koosnev pikaahelise molekuli orgaaniline hape, mis koos glütserooliga moodustab rasvu.
ravimiresistentsus drug resistance	Haigusetekitajate võime mitte alluda ravimi, nt antibiootikumi toimetele.
rebu yolk	Munaraku tsütoplasmasse koondatud toitainete varu.
rebukotiga vastne yolk-sac fry, yolk-sac larva	Marjaterast koorunud eelvastne, kellel on säilinud osa rebust.
rebukott yolk sac	Marjaterast koorunud eelvastse esialgset toitainevaru sisaldav organ.
refraktomeeter refractometer	Optiline täppisinstrument, mis määrab vedeliku tiheduse murdumismnäitaja järgi.
regulaator regulator, sluice	Tiigi vee välja- ja sissevoolu reguleeriv ehitis.
reostus pollution	Kahjuliku toimega ainete sattumine veekogusse inimtegevuse tagajärjel.
reostuskoormus pollution load	Keskkonda heidetava reoaine hulk.
reotaksis rheotaxis	Kalade instinkt liikuda kas vastu- või allavoolu. Muutub siirdekaladel olenevalt elutsükli faasist.
resorbeerumine resorbtion	Emaskalast välja kudemata jäänud marjaterade taandareng ja lagunemine kõhuõones. Suure koguse marja korral toimub aeglaselt ja võib olla kalale eluohtlik.
rest , võre screen	Vett läbilaskev, kuid kalade liikumist takistav vahesein kalakasvatusrajatistes.
retsirkulatsioon , taaskasutus recirculation	Sama vee mitmekordne kasutamine kalakasvanduses pärast vahepealset puhastamist (eeskätt tahkete osakeste eemaldamist ja mürgiste lämmastikuühendite lagundamist).
ridapeegelkarpkala line mirror carp	Karpkala, kelle suured peegelseomused paiknevad ridadena, mille vahel on paljas nahk. Genotüüp <i>SSNn</i> või <i>SsNn</i> . Väikese eluvõimega ja aeglase kasvuga kalad, keda kasvandustes ei toodeta.
riimvesi brackish water	Mõõduka soolsusega (0,5–18‰) merevesi, nt Läänemere rannikovesi Eestis.
ripsloomad , infusoorid, tsiliaadid ciliates	Ainuraksed, kellest osa on parasiteeriva eluviisiga ja põhjustavad kalade haigestumist. Iseloomulik on ripsmetega kaetud keha.

ristand hybrid	Geneetiliselt erinevate vanemkalade (tõugude, liinide, perekondade) ristamisel saadud kala või kalarühm.
roodluud intramuscular bones	Peened, tihti Y-kujulised luud kalade, nt karpkalalaste seljalihastes. Paiknevad reana piki keha ja muudavad söömise ebamugavaks. Ebasoovitav termin: pindluud.
roogitud kala guttled fish, eviscerated fish	Kala, kelle sisikond on töötlemisel eemaldatud.
rookimine gutting, eviscerating, dressing fish	Sisuste, vahel ka pea ja saba eemaldamine kala valmistamisel toiduks. Ebasoovitav termin: rappimine.
rotameeter rotameter	Läbipaistev klaasist või plastist seade, milles on näha vedeliku või gaasi taset mõõtev ujuk.
rotenoon rotenone	Mürk, mida kasutatakse kalade kõrvaldamiseks veekogust. Saadakse Amazonase jõe vesikonnas kasvavast taimest <i>Lonchocarpus</i> .
rõhušokk pressure shock	Viljastatud kalamarja arengu mõjutamiseks rakendatav veerõhu tõstmine.
rändkarp zebra mussel ld <i>Dreissena polymorpha</i>	Mage- ja riimveeline limune. Katsetatakse kasvatamist toorainena nt loomasöödaks ja vee puhastamiseks. Põhjustab kalakasvatustarajastite ummistumist. Eestis võõrliik.
röövkala predatory fish	Teistest kaladest ja selgroogsetest loomadest toituv kala (nt haug, koha, säga).
röövpüük poaching, illegal catch	Keelatud vahenditega või pideva või ajutise püügikeelu all olevate kalade püüdmise.
rümp trunk	Töödeldud kala keha, millest on eemaldatud sisused ja pea, tihti ka soomused ja uimed.
saak pinnaühikult yield per unit	Vesiviljelusrajatisest pindalaühikult ajaiühikus (aastas) saadav saak, tavaliselt kilogrammi hektarilt või ruutmeetritl.
saastaja-maksab-põhimõte polluter pays principle	Põhimõte, mille järgi saastaja heastab ühiskonnale tehtud kahju ning katab uuringute ja saastuse vähendamiseks rakendatud meetmete kulud. On aluseks nt nõudele tasuta noorkalade asustamise eest, mis aitaks kompenseerida siirdekalade koelmute hävimist inimtegevuse tagajärjel.
saasteaine pollutant	Aine, mis inimtegevuse tagajärjel veekokku sattunult kahjustab keskkonda, muutes vee kasutuskõlbmatuks ja veeorganismidele sobimatuks.
saastemaks, saastetasu pollution fee	Keskonnakaitseline maks, mille suurus sõltub veekogusse juhitud heitvees sisalduvate saasteainete kogusest.
samasuvine, ühesuvine one summer fish	Ühe suvise kasvuperioodi kasvanud kalade vanuserühm (lühendatult 0+).
sapipõis gall bladder	Maksa eritatavat rasvade seedimiseks vajalikku sappi sisaldav põis maksa küljes.
saprolegnioos saprolegniosis, fish mould	Haigus, mida põhjustavad perekonda <i>Saprolegnia</i> kuuluvad seened ja mis avaldub kala kehal või marjateradel tekkivate valkjate niitidena. Haigestumist soodustavad pindmised nahavigastused. Massilisel esinemisel põhjustab kadusid ja kala kvaliteedi halvenemist. Ebasoovitav termin: kalahallitus.

sasaan, ulukkarpkala wild carp ld <i>Cyprinus carpio</i>	Ida-Aasias Amuuri jõest Birmani ning Euroopas Kaspia ja Musta mere vesikonnas elav karpkalalane. Kodustatud tiigikarpkala lähtevorm.
Secchi ketas Secchi disc	20 cm läbimõõduga vette lastav valge ketas vee läbipaistvuse mõõtmiseks.
Secchi läbipaistvus Secchi depth	Sügavus, milleni Secchi ketas on läbi vee veel nähtav.
sedentaarne, põhjal elav sedentary	Veekogu põhjal elav ja liikuv veeloom.
seeduv energia digestible energy	Söödas sisalduv energia, millest on maha arvatud väljaheitega organismist eemaldatav energia.
seeduvus, seeditavus digestibility	Osa söödast, mis on absorbeeritav soolest kehasse.
selgroog backbone, vertebral column	Kalade luustiku lüliline tugistruktuur koljust sabauimeni.
sessiilne, kinnitunult elav sessile	Veeloom, kes elab substraadile (põhi, vees olevad esemed) kinnitunult (nt limused ja käsnad).
settebassein sedimentation basin.	Kalakasvanduse heite kogumise ja setitamise bassein.
settekoonus, settekogumislehter sedimentation cone	Vee puhastamiseks kasutatav lehter, mis on süvendatud kalakasvatusbasseini põhja väljavoolu ette ja mille põhjas on klapp. Fekaalid ja toidujäätmed kogunevad lehtri põhja ning need saab eraldi välja lasta settebasseini.
siberi tuur Siberian sturgeon ld <i>Acipenser baerii</i>	Tähtis töenduslikult püütav ja kasvatatav tuurlane, peamine kasvatatav tuurlane Euroopas (sh Eestis) ja Hiinas.
sifoon siphon	Veelimumste tunnelikujuline elund, mille kaudu nad pumpavad hingamiseks ja toidu filtreerimiseks karbipoolmete vahelt vett läbi.
signaalvähk signal crayfish ld <i>Pacifastacus leniusculus</i>	Põhja-Ameerikast pärit vähiline. Introdutseeritud paljudesse Euroopa maadesse. Tähtis vähipüügi ja -kasvatuse objekt (Soomes, Rootsis). Võõrliik, kelle Eestisse toomine on keelatud, kuid keda üksikutes kohtades siin juba leidub.
siiber gate valve	Veevoolu reguleeriv klapp torustikus.
siig whitefish, coregonid ld <i>Coregonus</i> sp.	Perekonda <i>Coregonus</i> kuuluvad lõhelised, kelle liike on palju ja liigisisene muutlikkus väga suur. Eestis on mitu liiki, alamliiki ja vormi.
siirdekalad diadromous fish, migratory fish	Kalad, kelle paljunemine ja toitumine toimuvad erinevates keskondades – mere ja magevees – ning kes sooritavad nende keskondade vahel rändeid.
silmtäpi staadiumis mari, silmtäppmari eyed egg	Kala loote arengustaadium, mil pigmenteerunud silmad on läbi marjatera kesta näha kahe musta täpina. Ebasoovitav termin: silmtäpis mari.

silmud lampreys	Poolparasiitsete, poolsiirde- ja magevees elavate söörsuude alamklass. Mitmel liigil, nt jõesilmul, on töenduslik tähtsus (ka Eestis). Kalavaru rikastamiseks saab inkubeerida silmumarja ja kasvatada vastseid.
sinivetikad, tsüanobakterid blue-green algae, cyanobacteria	Bakterid, mis sarnanevad vetikatega: nad elavad vees ja sisaldavad klorofüllit, kuid mitte kloroplaste ega rakutuuma. Sisaldavad siniseid pigmente. Eritavad toksiine ja võivad põhjustada kalade hukkumist ning koduloomadel ja inimestel mürgistusi.
sisesekretsiooninäärmed, sisenõrenäärmed endocrine glands, endocrine organs	Hormoone eritavad näärmed (nt hüpofüüs, hepatopankreas, epifüüs, hüpotalamus, sugunäärmed).
sisselase, sisselask inlet	Ehitis, mille kaudu vesi siseneb kalakasvatuserajatisse.
sissevoolutoru feed pipe, inlet pipe, inlet tube	Toru, mille kaudu saab vett jagada ja kalakasvatuserajatisse sisse lasta.
sisused viscera	Kalade siseelundid.
skimmer, vahukoguja ozone skimmer foam fractionator	Seade, mille abil eraldatakse veest orgaaniline aine ja peened tahked osakesed osooni tekitatud vahu kogumise teel.
smoltifikatsioon smoltification	Siirdelõhelaste hulka kuuluvate laskujate e smoltide kohanemine soolase veega laskumisel kudejõgedest merre. Sellega kaasnevad muutused nende käitumises ja neerude füsioloogias.
soo kindlakstegemine sexing	Kala soo väljaselgitamine väliste tunnuste või gonaadide seisundi hindamise abil (ultraheliuuring, biopsia).
soo pööramine sex reversal	Kalade soo muutmine varases arengujärgus hormonaalse töötlemise abil, et saada soovitava sooga isendeid ja järglasi.
soojaveelised kalad warm water fish	Kalad, kes vajavad paljunemiseks üle 15 °C vett ja kasvavad hästi üle 20 °C vees (nt karpkala, sägalased, tilaapiad).
sool intestine, gut	Kalade seedekulgla maost pärakuni.
sooline dimorfism sexual dimorphism	Emaskalade kehakuju, värvuse ja suuruse erinevus isaskalade omast kas kogu elu vältel või kudemisajal. Ebasoovitav termin: suguline dimorfism.
soolsus salinity	Lahustunud mineraalainete, tavaliselt soolade, peamiselt NaCl-i sisaldus vees. Väljendatakse grammides liitri kohta (või milligrammides milliliitri kohta) e promillides e tuhandikosana vees (ppt – <i>parts per thousand</i> või psu – <i>practical salinity unit</i>).
soomus scale	Luukalade nahas olev kaitseplaat, mis koosneb kollageenikiududest ja on tugevdatud kaltsiumiga.
soomuskarpkala scaled carp	Karpkala, kellel kogu keha on ühtlaselt kaetud soomustega; genotüüp <i>SSnn</i> või <i>Ssnn</i> . Viimaste omavahelisel ristamisel tekib teatud osa peegelkarpkalu. Ebasoovitav termin: <i>scaly carp</i> .
sorteerimine grading	Kasvatatud kalade jagamine rühmadeks suuruse järgi ja eraldi paigutamine, et väiksemad kalad saaksid paremini kasvada.

sperm , spermatoosid sperm, spermatozoon	Isassugurakk, mis viljastab munaraku.
spermatofoor spermatophore	Vähiliste spermakapsel, mille isane kinnitab emase laka alla sugu-ava lähedusse, kus kapsel lahustub ja laseb välja spermid, mis viljastavad munad, kui emane need koeb.
spoor spore	Mikroorganismi kestadega kaetud levimisrakk.
srott cake	Õlitaime töötlemisel õli väljapressimise järel saadav tahke jääk. Valgurikas kalasööda komponent. Ebasoovitav termin: šrott.
standardpikkus standard length	Kala pikkus ninamikust soomuskatte lõpuni, lühendina <i>Sl</i> või <i>l</i> .
startersööt start feed	Peeneteraline, 0,2–1,5 mm läbimõõduga osakestest koosnev kalade kuivisööt. Kasutatakse vastsete ja maimude söömaõpetamiseks ja söötmiseks.
steriliseerimine sterilization	Kalade muutmine viljatuks sugunäärmete keemilise mõjutamise või geneetilise manipulatsiooni teel. Paralleeltähendus: töövahendite muutmine bakterivabaks.
sugukalad brood fish, spawners	Suguküpsed kalad, kelle suguprodukte kasutatakse kalakasvatases järglaste saamiseks. Moodustavad sugukarja (<i>broodstock</i>).
sugukalatiik brood fish pond	Sugukalade pidamise tiik.
sugukromosoomid sex chromosomes	Paarilised kromosoomid, mis sisaldavad sugu määravaid geene ja erinevad tihti teineteisest suuruse ja kuju poolest.
suguküps kala ripe, mature fish	Kala, kelle sugunäärmed on täielikult välja arenenud ja sugurakud viljastusvõimelised.
suguline küpsemine sexual maturation	Sugunäärmete väljaarenemine tasemele, kus kala on võimeline järglasi saama.
suhteline viljakus relative fecundity	Küpsete marjaterade arv emaskala munasarjas kala massiühiku (kg, g) kohta.
suletud veekasutusega kalakasvatuse süsteem , vee korduvkasutusega kalakasvatuse süsteem recirculation aquaculture system (RAS)	Veekasutuse süsteem kalakasvatanduses, kus kalabasseinidest välja-voolav vesi puhastatakse mehaaniliselt ja bioloogiliselt ning töödeldakse kalakasvatuseks sobivate parameetriteni, misjärel suunatakse tagasi basseinidesse. Ebasoovitav termin: retsirkulatsiooni-süsteem.
sumbakalakasvatus cage (net cage) farming	Kalade kasvatamine suurtes võrgust rajatistes, mis asuvad vees ujukite ja teenindusplatvormi küljes ning on kinnitatud põhja või kalda külge. Ebasoovitav termin: net pen farming.
sump cage	Vees ujuv, tavaliselt võrkseintega rajatis kalade kasvatamiseks või hoidmiseks. Ebasoovitav termin: pandur.
suremus mortality	Hukkunud kalade suhtarv (%) mingi perioodi vältel. Vrd ellujäämus.
surmakangestus rigor mortis	Surnud kala lihaste kokkutõmbumine ja jäigastumine mõni aeg pärast surma. Mõödub mõne tunni või päeva järel.
surmamine slaughtering	Kasvatatud kala tapmine tema töötlemiseks.

suukaudne vaksineerimine oral vaccination	Kalade vaksineerimine vaktsiini sisaldava sööda andmisega.
suure tihedusega polüetüleen high density polyethylene (HDPE)	Töödeldav ja puhastatav plast, millest valmistatakse torusid ja basseine.
suurtaimestik, makrofüüdid macrophytes	Veekogus kasvavad suured taimed – kõrgemad taimed ja makrovetikad.
suus hautaja mouthbrooder	Kala, kes hoiab viljastatud marjateri suus kuni vastsete koorumiseni, tihti ka vastseid.
säga catfish	Algselt Ameerika sägade <i>Ictalurus</i> ingliskeelne üldnimetus, levis hiljem Euroopasse ja hakkas tähistama ka siinseid sägasid, kelle kohta varem oli kasutatud sõna sheatfish või wels, ning Aafrika sägasid <i>Clarias</i> ja teisi sägalasi. Ebasoovitavad nimetused: kasssäga, kasskala.
sägalised catfishes ld <i>Siluriformes</i>	Seltsi <i>Siluriformes</i> kuuluvad kalad, levinud peamiselt sooja kliimaga maades, umbes 1200 liiki. Paljud on olulised tööndus- ja akvaariumikalad, samuti kalakasvatuse objektid.
söödaautomaat automatic feeder	Sööda jagamise seade, mida juhib arvutiprogramm või seadistatud kellamehhanism ja mis ettenähtud režiimil poetab või paiskab söödaosakesi kalatiikidesse ja -basseinidesse.
söödakoeffitsient, sööda-väärindus food conversion ratio (FCR)	Sööda kogus, mis kulub kala juurdekasvuks massiühiku võrra. Tavaliselt esitatakse kasutatud sööda kuivmassi ja lisandunud kala toormassi suhtena.
söödakogus feed ration	Kalale päevas antava sööda hulk.
söödalisand feed supplement	Kalasöödale lisatud toidukomponent (premik, probiootikum jt).
söötmislaud feeding board	Tiiki või basseini paigaldatav plaat põhjatoiduliste kalade söötmiseks.
söötmisnorm, söödanorm feeding rate, feed ratio	Kaladele ajaühikus (päevas) antav söödakogus. Näidatakse suhtarvuna kalade kehamassist (% , s.t mitu kg sööta /100 kg kala kohta).
sügavkülmutamine cryopreservation, deep freezing	Sperma (kaladel niisa) säilitamine pikka aega madalal temperatuuril (–196 °C), et seda hiljem viljastamiseks kasutada.
süsihappegaas, süsinikdioksiid carbon dioxide	Värvitu ja lõhnatu vee lahustuv gaas (CO ₂), mis tekib hingamisel, s.t süsinikku sisaldavate ainete oksüdeerimisel. Muudab vee happeliseks. Veeorganismidele toksiline sisaldus on üle 20 ppm (mg/l).
süsivesikud carbohydrates	Üldnimetus toitainete kohta, mis koosnevad süsinikust, vesinikust ja hapnikust vahekorras 1:2:1 (sahhariidid e suhkrud). Kalasööda puhul tuuakse tihti esile lämmastikuvabade ekstraktiivainete sisaldus (NFE – <i>nitrogen-free extract</i>), millest põhiosa moodustavad süsivesikud.
süstimisvaksineerimine injection vaccination	Kalade vaksineerimine süstimise teel. Enamasti tehakse seda intraperitoneaalselt (IP) ehk vaktsiin süstitakse kõhuõnde.
zooplankton, loomhõljum zooplankton	Vees hõljuvad väikesed loomad – ainuraksed, keriloomad, vähilised. Tähtis toit kalavastsetele, -maimudele ja mõnele planktonitoidulisele liigile (nt kilu, räabis, jamepea).

zoospor, rändeos zoospore	Viburi(te) abil vees liikuv eos (nt veeseentel, bakteritel, protistidel). Vähikatku põhjustaja.
Zugi haudepudel, Zugi pudel Zoug jar, Zouger jar	Põhjata koonusekujuline, suu alaspidi seisev vertikaalne haudeaparaat, põhimõttelt sama mis Weissi pudel. Ebasoovitav ingliskeelne termin: <i>Zug bottle, Zuger glass</i> .
taasasustamine restocking	Varem veekogus esinenud kala- või muu veeorganismi liigi sinna uuesti laskmine eesmärgiga taastada tema kadunud asurkond.
tagasipesu back flushing, backwash	Biofiltri puhastamise meetod, mille korral surutakse vett vastupidiselt tavapäevasele voolule, et panna sete filterelemendilt liikuma.
taimtoidualised kalad herbivorous fish, Chinese carps	Kalakasvatustes kasutatav üldnimetus Hiinast pärit karpkalalaste kohta (nt pakslaup ja valgeamuur), keda kasvatatakse polükultuuris ning kes tarbivad fütoplanktonit ja kõrgemat taimestikku.
talvitumine wintering	Kalade elu talvetingimustes, kus nende liikuvus ja toiduvajadus on väike. Sel ajal kalad ei toitu ega kasva.
talvistiiik wintering pond	Tiik, kus parasvöötme kliimas hoitakse talvel kalu suure asustustihedusega ja suhteliselt suure veevahetuse juures.
tamm, pais dam, dyke, weir, dike	Vooluveele rajatud vettpidav tõke vee kogumiseks, kõrvaesuunamiseks või kaitseks veetõusu eest.
tarbeviljakus actual fecundity	Sugukalalt lüpsmisel saadav marjaterade arv. Ebasoovitav termin: tööviljakus.
tasakaalustatud sööt balanced diet	Kalasööt, milles vajalike toitainete vahekord on optimaalne.
tavaline soolavähk, arteemia brine shrimp <i>Artemia salina</i>	Soolajärvedes elav väike vähiline. Talle on iseloomulik püsimumade moodustamine, mis säilivad pärast veekogu kuivamist ilma veeta väga pikka aega, kuid hakkavad vette sattudes arenema. Kasutatakse laialt kalade noorjärkude elussöödana, sest püsimumine on võimalik pikalt säilitada ja transportida ning vajaduse korral koorutada.
temperatuurišokk temperature shock	Ohtlik elutegevuse häire, mille kalal kui kõigisoojasel loomal kutsub esile järsk temperatuurimuutus (üle 5 °C/t). Tekib nii üleviimisel soojast veest külma kui ka vastupidi.
teod snails	Kõhtjalgsete limuste rühm (<i>Gastropoda</i>), kellel on keerdunud helikoidne või spiraalne koda ja kellel gaasivahetus toimub mantliõõne kaudu. Vesiviljeluses kasvatatakse mereveelisi tiguseid. Veeteod on kalaparasitide vaheperemeheks ja seega kalakasvanduses ebasoovitavad.
termaalvesi thermal water	Soojuselektrijaamadest ja tööstusobjektidest väljavoolav jahutusvesi ning looduslik kõrge temperatuuriga põhjavesi (geotermaalvesi), mida saab kasutada soojalembeste kalade kasvatamiseks ka põhjamaistes tingimustes.
testis, seemnesari, niisk, raig testis	Isassuguorgan, mis toodab sperme ja isassuguhormoone.
testosteron testosterone	Isassuguhormoon.
tetratsükliin tetracycline	Kalade bakteriaalhaiguste raviks kasutatav antibiootikum.

tiiamiipuuduse sündroom , M74 sündroom thiamine deficiency syndrome (M74)	B1-vitamiini ehk tiiamiini puudusest tingitud arenguhäire, mis on lõhe vastsetele surmav.
tihendusrest crowding screen	Võrgulinast või metallvõrgust rest, mida basseinis nihutades saab kala koondada väljapüügiks väikesesse basseinossa.
tiigerkrevett giant tiger prawn, Asian tiger shrimp ld <i>Penaeus monodon</i>	Suur Indohiinast pärit krevett, keda kasvatatakse massiliselt tiikides; maailmas enim kasvatavaid vähilisi.
tiigikalakasvatus pond farming, stillwater pond farming	Kalade kasvatamine suhteliselt väikese läbivooluga suurtes rajatises – tiikides.
tiigiturism put and take fisheries	Kalakasvatusel põhinev turismiharu. Turist saab tasu makstes õngitseda tiigist sinna kasvandusest toodud kalu, Eestis peamiselt viikerforelli. Ebasoovitav termin: kalaturism.
tiik pond, pool	Täielikult või valdavalt looduslikust pinnasest (muldse) põhja ja seintega kalakasvatuserajatis, enamasti suure pinnaga (0,5–20 ha). Tiigis toituvad kalad osaliselt looduslikul toidubaasil. Tõeline kalakasvatustiik on läbivooluga paistiik ja täielikult tühjendatav.
tilaapia tilapia ld <i>Tilapia</i> sp.	Paljude kirevahvenlaste koondnimetus, perekondade <i>Oreochromis</i> , <i>Sarotherodon</i> ja <i>Tilapia</i> kalad. Enim kasvatatavad on niiluse tilaapia (<i>Oreochromis niloticus</i>) ja punane e roosa tilaapia (niiluse tilaapia ja mosambiigi tilaapia – <i>Tilapia mossambica</i> – hübriid).
toiduahel , toitumisahel food chain	Jada organisme, keda seostab järjestikku toitumine ja toiduobjektiks olemine.
toitaine nutrient, feedstuff	Aine, mida organism omastab ja mis rahuldab tema elulisi vajadusi.
toitekanal feeder channel	Kalatiikidesse vett juhtiv rajatis.
toitumine nutrition	Toidu tarbimine ja omastamine veeloomade poolt.
toodang , saak yield	Vesiviljeluserajatisest aastas saadav loomade kogus; tavaliselt väljendatakse kilogrammides või tonnides.
toorproteiin crude protein	Sööda või kala valgusisaldus, mille määramiseks korrutatakse proovi lämmastikusisaldus koefitsiendiga 6,25.
toorrasv crude fat	Sööda või kala proovist eetriga ekstraheerimisel saadav rasvade kogus.
transgeenne kala transgenic fish	Kala, kelle genoomi on paremate omaduste saamiseks lisatud mingi osa mõne teise liigi genoomist (nt kasvuhormooni lisageeni sisaldav kala).
trihhodinoos trichodinosis	Ripslooma <i>Trichodina</i> sp. tekitatav ohtlik haigus, mis väljendub nahakahjustusena.
triipahven striped bass ld <i>Morone saxatilis</i>	Põhja-Ameerika ahvenlane, kelle kehal on mustad pikitriibud. USAs, Iisraelis jm kasvatatakse valge ahvena ja triipahvena hübriidi (<i>Morone chrysops</i> × <i>Morone saxatilis</i>), kellel on pikitriibud murtud ja katkestatud. Eestis on teda kasvatatud katseliselt.

trimetoprim trimethoprim	Kalade bakteriaalhaiguste raviks kasutatav antibiootikum.
triploid triploid	Organism, kelle rakkudes on kromosoomigarnituur kolme koo- piana. Kaladel (nt vikerforellil) kutsutakse triploidiseerumine esile viljastatud marjale rakendatava temperatuuri- või rõhušokiga. Ees- märk on saada steriilsed ja seetõttu paremate lihaomadustega kalad.
trummelfilter drum filter	Pöörleva trumli kujuline tihedast terasvõrgust mehaaniline filter tahkete osakeste eemaldamiseks kalakasvanduse veest.
tserkaar cercaria	Parasitaarsete usside trematoodide ujuv vastne, kes on vahepere- mehest (limusest) lahkunud ja nakatab kalu.
tuhk ash	Kalasoödas või kalas sisalduvad mineraalained, mis jäävad järele pärast orgaanilise aine põletamist. Söödaanalüüsil nimetatakse seda toortuhaks.
tundlik staadium tender stage	Kalamarja arenguperiood viljastamisjärgsest ajast kuni loote silma- de pigmenteerumiseni. Loode on siis eriti tundlik keskkonnatingi- muste muutuste, eriti käitlemise suhtes.
tursk cod Id <i>Gadus morhua</i>	Maailma tähtsamaid püügikalu. Kasvatatakse vähesel määral Nor- ras jt Põhjamaades.
turustussuurus , turustamis- suurus marketable size	Kasvatatud kala suurus, mille juures saab teda müüa.
tuurlased sturgeons Id <i>Acipenseridae</i>	Ohustatud kõhrluuste kalade sugukond, keda kasvatatakse nii kau- bakalaks kui ka kaaviari saamiseks, ilukaladena ja kalavaru rikasta- miseks. Kasvandustes on tavalisim siberi tuur (<i>Acipenser baerii</i>).
tõke weir	Jökke ehitatud tõke, mis takistab kalade liikumist ja võimaldab püü- da tõkke alla kogunenud kalu.
tõstevõrk liftnet	Kalapüügivahend, mis koosneb raami külge kinnitatud lõdvalt rip- puvat võrgulinast ja tõstekonstruksioonist. Lastakse vee põhja ja tõstetakse üles koos selle kohale kogunenud kaladega. Kasutatakse tiigikalakasvandustes noorkalade arvu hindamiseks.
tõuaretus selective breeding	Põllumajandusloomade pärilike produktiivomaduste parandamine ja välimuse kujundamine soovitud suunas geneetiliste meetoditega.
tõug , liin strain	Kindlate omadustega (produktiivomadused, välimus, geneetilised iseärasused), ühtse päritoluga ja teatud piirkonnas esinev põllu- majandusloom, kes on loodud aretuse teel ning ametlikult tunnus- tatud. Kalakasvatases eelistatakse terminit „liin“.
tähnik parr	Lõhelaste maimu ja laskuja vaheline mageveeline arengujärk, mida iseloomustavad suured tumedad laigud piki keha keskjoont.
tähniku märk parr mark	Lõhelaste tähnikute külgedel paiknev suurte mustade laikude rida. Ebasoovitav termin: sõrmejalg.
täispikkus total length	Kala pikkus ninamikust sabauime lõpuni, lühendatult <i>TL</i> või <i>L</i> .
täissööt complete feed	Kõiki organismile vajalikke komponente optimaalses vahekorras sisaldav sööt.

töötlemine fish processing	Toodete valmistamine püütud või kasvatatud veorganismidest – rookimine, keetmine, küpsetamine, suitsutamine, soolamine, kuivatamine, külmutamine, konservimine jt.
tühjendamine draining	Kalatiigist läbi regulaatori vee väljalaskmine nii, et tiik jääb kuivaks.
tühjenduskanal drainage channel	Kanal, mille kaudu juhitakse ära kalakasvatuserajatisest väljalastav vesi.
tühjendustoru, väljalasketoru drain pipe	Toru, mille kaudu saab vee kalakasvatuserajatisest välja lasta.
tüsedusindeks condition factor	Kala kaalu ja pikkuse suhte näitaja, vt Clarki, Fultoni tüsedusindeks.
udukamber fog chamber	Kamber kalamarja hautamiseks udutaolises veeaurus. Eestis kasutatud nt kohamarja hautamiseks.
uimed fins	Kalade liikumiselundid. Uimede arv ja paigutus on oluline süstemaatiline tunnus.
uimekiired fin rays	Kiiruimsete kalade uimede jäigad või painduvad tugistruktuurid, mis võimaldavad uimi liigutada ja nende kuju muuta. Kiirte arv on süstemaatiline tunnus.
ujuk float	Sumpade, võrkude ja nootade ülemisse äärde kinnitatud ketas, rõngas või kork, mis on enamasti valmistatud plastist ja tagab ujuvuse.
ujupõis swim bladder, air bladder	Gaasi sisaldav kalade elund, mille mahu muutmisega reguleerib kala oma keha erikaalu ja ujuvust; mõnel liigil talitleb ka hingamisorganina.
ujuv sump, avatud sump floating cage, open cage	Veepinnal olevatele ukitele kinnitatud kalasump, mille servad ulatuvad üle veepinna ja mis on pealt avatud.
ujusööt floating feed	Kalasööt, mille graanulid jäävad veepinnale ujuma.
ultraviolettkiirgur UV treatment system	Kalakasvanduse vee desinfitseerimiseks kasutatav seade, mis suunab vette ultraviolettkiirgust. Võib paikneda vees või veest väljas.
ultraviolettkiirgus, UV-kiirgus UV radiation, ultraviolet light	Elektromagnetkiirgus lainepikkusega 40–400 nm, põhjustab mutatsioone ja organismide surma. Tugeva bakteritsiidse toime tõttu kasutatakse kalakasvandustes vee desinfitseerimiseks. Mõõõtühikuks on $\mu\text{Ws}/\text{cm}^2$.
ummuksissejäämine oxygen deficiency	Vees lahustunud hapniku puudus kalamajanduslikes veekogudes; põhjustab kalade suremist. Talvine ummuksissejäämine on tingitud sellest, et jääkatte tõttu on hapniku ligipääs piiratud ja osa sellest kulub orgaanilise aine lagundamisele; suvise ummuksissejäämise põhjus on fütoplanktoni vohamine. Ebasoovitav termin: ummuksissejäämine.
uputatud sump, uputatav sump submerged cage, closed cage	Kalakasvatussump, mis on ankurdatud veepinnast allapoole ja igast küljest suletud. Levinum on eri sügavustesse uputatav ümarsump.
urogenitaalava, kuse-suguava urogenital opening	Kalade elund, mis on moodustunud ühinenud muna- või seemnejuhadest ja kusejuhadest. Selle kaudu väljutatakse ka suguproduktid.
uurea urea	Kalade valkude ainevahetuses tekkiv jääkaine CON_2H_4 . Ebasoovitav termin: karbamiid.

vahtpolüstüreen styrofoam	Isolatsioonimaterjal, mida kasutatakse temperatuuri säilitamiseks kalade transportimise anumates jm.
vaiatehnoloogia pole culture	Limuste kasvatamise viis, kus loomad kinnituvad merepõhja rammitud vaiadele.
vaktsineerimine, immuniseerimine vaccination	Nõrgestatud haigustekitaja viimine looma organismi, et kutsuda esile immuunvastus selle haiguse suhtes. Vaktsiin on olemas enamiku tähtsate kalahaiguste vastu (vibriosis, furunkuloos, jersinioos, flavobakterioosid).
valge kala white fish	Valge lihaga tööduskalade üldnimetus. Ingliskeelne <i>white fish</i> on ka karpkalalaste hulka kuuluva hõbedaste õngitsemiskalade üldnimetus. Mitte segi ajada siiglastega (<i>whitefish</i>).
valgeamuur grass carp ld <i>Ctenopharyngodon idella</i>	Hiinast pärit karpkalalane, maailma tähtsamaid kalakasvatuse objekte. Kasvatatakse polükultuuris, toitub veetaimedest, kasutatakse ka veekogu puhastamiseks liigest taimestikust.
valgejalg-krevett whiteleg shrimp ld <i>Litopenaeus vannamei</i>	Sooja kliimaga maades, eriti Ida-Aasias, samuti retsirkulatsioonisüsteemides suurtes kogustes kasvatatav mereveeline krevett. Ebasoovitav ladinakeelne nimetus: <i>Penaeus vannamei</i> .
valgud proteins	Aminohappejääkidest koosnevad pikaahelalised lämmastikku sisaldavad ühendid.
vannitamine bath treatment	Kalade asetamine ravimilahusesse haiguste raviks või vaktsiinilahusesse vaktsineerimiseks.
vanuseklass age class, cohort	Samavanuste veeloomade rühm. Ebasoovitav termin: vanusklass.
vanuseline koosseis age composition	Populatsiooni või kasvatatavate veeorganismide rühma vanuseklasside jaotus.
varasuguküps isaslõhe grilse	Ühe mereeluaasta järel suguliselt küpsev isane lõhe.
vasksulfaat copper sulphate	Sinine kristalliline aine (CuSO_3), mille lahust kasutatakse vetikamürgina ja parasiitide tõrjeks.
vastsed fry, larvae	Kalade noorjargud marjaterast koorumisest kuni üleminekuni aktiivsele toitumisele. Laias tähenduses periood, mis hõlmab ka eelvastseid.
vastuvõtlikkus susceptibility	Organismi üldisest seisundist ja immuunsusest sõltuv tundlikkus haigustekitajate suhtes.
vee karedus water hardness	Lahustunud Ca- ja Mg-soolade sisaldus vees. Ühik on mmol/l või mg-ekv/l, aga kasutusel on olnud ka kareduskraad. Ebasoovitav ingliskeelne termin: <i>water hardness</i> .
vee korduvkasutus water reuse	Kalade kasvukeskkonnast välja juua vee suunamine sinna tagasi pärast puhastamist.
vee saastamine water pollution	Tahke, vedela või gaasilise aine või mikroobide sattumine vette hulgal, mis ületab nende keskmist looduslikku sisaldust.
veeõitseng algal bloom	Vetikate kiire massiline paljunemine (vohamine) veekogus. Võib tekitada hapnikupuudust või üleküllastust ning toksiinide suurt sisaldust vees. Ebasoovitav termin: vee õitsemine.

veehoidla water reservoir	Vooluvee tõkestamise teel maapinna nõkku või kaevatud süvendisse rajatud tehisveekogu.
veekasutusmaks water fee	Riigi veevaru kasutamise eest võetav lõiv.
veekogu water body	Vett sisaldav looduslik pinnavorm või kunstrajatis.
veetaimestik aquatic weeds	Kalatiikides kasvavad suured veetaimed, mis on kalakasvatuse seisukohalt ebasoovitavad.
veevahetus water exchange time, flushing time	Vee vahetumise aeg (päevades, tundides) kalakasvatuserajatises (kalatiigis, -basseinis) või veekogus.
veevajadus water demand	Kalade kasvatamiseks vajalik läbivoolava vee kogus (l/s).
Weissi haudepudel, Weissi pudel Weiss jar	Põhjata ümberpööratud klaaspudeli kujuline vertikaalne kalamarja haudeaparaat. Sarnaneb Zugi haudepudeligaga.
vene tuur Russian sturgeon Id <i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	Musta ja Kaspia mere vesikonnast pärit töendusliku tähtsusega tuurlane, keda kasvatatakse paljude maade vesiviljeluses, sh Eestis.
vertikaalne haudeaparaat vertical incubator	Haudeaparaat, milles vesi liigub läbi hautatava kalamarja massi või kihtide kas ülalt alla või alt üles. Kasutatakse pudelikujulisi või üksikteise peale asetatud raamide kujulisi aparate.
vertikaalne väljavoolutoru stand pipe	Kalade väljapääsemise vältimiseks võrega kaetud püstine toru, mille ülemisest otsast voolab vesi basseinist välja.
vesikirbulised, kladotseerid cladocerans Id <i>Cladocera</i>	Vähilised, kes moodustavad suure osa zooplanktonist. Oluline kalamaimude toit.
vesinikperoksiid, H₂O₂ hydrogen peroxide	Desinfitseerimiseks ja parasiitide tõrjeks kasutatav aine.
vesiviljelus, vesifarmandus, akvakultuur aquaculture	Veeorganismide (taimed, limused, kalad, vähid, krokodillid, kahepaiksed jne) kasvatamine, sh saagi kogumine inimese loodud ja juhitud tingimustes tehnoloogia abil, mis kiirendab nende loomulikkust kasvu ja laseb neid toota suuremas mahus, kui veekogu looduslikud tingimused (toidubaas) seda võimaldaksid. Veeorganismid kasvatatakse noorjargu ja/või täiskasvanu elufaasini oludes, kus varusid täiendatakse pidevalt, organisme toidetakse ja kaitstakse kiskjate eest. Vesiviljelusorganismid on kasvataja omand kogu tootmistsükli vältel. See hõlmab ka üksikute organismide kuulumist eraisikule, äriühingule või riigile nende üleskasvatamise või kasvuaja jooksul ja saagi kogumist.
vetikad algae, algi	Suure ja mitmekesise fotosünteesivate, nii ainu- kui ka hulkraksete veeorganismide rühma kokkuvõttev nimetus. Osa neist kasvatatakse ka vesiviljeluses.
vetikakasvatust algiculture	Vetikate kasvatamine selleks loodud keskkonnas – veemahutites (mikrovetikad) või tugistruktuuridel (makrovetikad, nt lehtadru).
vetikamürk algicide	Veetaimede mürk, mille abil eemaldatakse vetikad kalakasvatuserajatisest ja hoitakse ära sumpade kattumine vetikatega.

vibriosis vibriosis	Merevees kasvatatavatel lõhelastel, eriti noorkaladel soojas vees avalduv ohtlik haigus, mida põhjustab bakter <i>Vibrio anguillarum</i> . Sümptomiteks on nahahaavandid, verevalumid, naha tumenemine jm.
viiruslik hemorraagiline septitseemia (VHS) viral haemorrhagic septicaemia (VHS)	Lõhelaste, eriti vikerforelli noorjarkude ohtlik rabdoviroos. Põhjustab täppverevalumeid lihastes ja siseelundites, naha tumenemist, punnasilmsust, lõpuste aneemiat ja uimede lagunemist. Haigestumisi on esinenud ka Eesti kalakasvandustes.
vikerforell rainbow trout ld <i>Oncorhynchus mykiss</i>	Põhja-Ameerikast pärit lõhelane, kes on inimese toel levinud üle maailma. Tähtis kalakasvatuse objekt. Eesti kalakasvandustes enim toodetud kala.
vikerforelli külmaveehaigus cold water disease, peduncle disease	Vastsetest suuremate lõhelaste, eriti vikerforelli flavobakterioos, mida põhjustab <i>Flavobacterium psychrophilum</i> . Haigusnähtudeks on kollakad laigud nahal, septitseemia, aneemia, siseorganite kahjustused ja põletikud.
vikerforelli maimusündroom, vastsete sündroom rainbow trout fry syndrome	Flavobakterioosi vorm, mis tabab lõhelaste noorkalu ja tekitab suurt kahju.
viljakus fecundity	Emaskala potentsiaalne järglaste (marjaterade) arv ühe paljunemisperioodi vältel.
viljastamine fertilization	Munaraku ja spermi ühinemine, mille tagajärjel tekib looteks arenen sügoot.
viljastusprotsent fertilization rate	Viljastunud marjaterade osa inkubeeruma pandud marjateradest. Hinnatakse silmtäpi staadiumis.
Virkon S Virkon S	Kalakasvatuses kasutatav desoaine.
viskevõrk, heitevõrk throwing net	Kalapüügivahend: võrkkott, mille serva ümbritseb raskustega nõõr. Heidetakse kuplina veekogusse kalade kohale nii, et vajuvad raskused tõmbavad kottisuu kokku ja kalad jäävad kotti. Kasutatakse katsepüükidel kalatiikides.
vitellogenees vitellogenesis	Rebu moodustumise protsess munarakus.
voolukiirus flow rate, velocity	Vee liikumise kiirus vooluveekogus, sh kalakasvatuserajatises (m/s).
võrgusilma suurus mesh size	Võrkpüüniise või sumba ava suurus, mõõdetakse ruudukujulise ava diagonaali järgi.
võrksump net pen, net cage	Võrkmaterjalist (mõrralinast) seintega kalakasvatussump. Ebasoovitav termin: võrkpuur.
võõrliik alien species, nonnative species, not indigeneous species	Liik, mille inimene on tahtlikult või juhuslikult väljapoole selle looduslikku asuala levitanud.
väetamine fertilizing, fertilization	Toitainete lisamine veekogusse, et stimuleerida toiduahela aluseks oleva primaarproduktiooni suurenemist.
vähem väärtuslik õngitsemiskala coarse fish	Lääne-Euroopas tähistatakse selle terminiga lõhelastest (<i>game fish</i>) vähem hinnatud harrastuspüügi objekte.

vähid crayfish, crawfish	Kümnejalaliste mageveevähiliste üldnimetus.
vähikasvandus crayfish farm	Tiikide ja basseinide kompleks, kus kasvatatakse vähke.
vähikasvatus crayfish farming, astaciculture	Vesiviljeluse haru, mis tegeleb vähiliste kasvatamisega inimese loodud tingimustes (tiigid, basseinid).
vähikivid, gastroliidid gastrolites	Vähi maos kestumise eel tekkivad lubimoodustised kaltsiumivaru talletamiseks.
vähikvastne, nauplius nauplius	Vähiliste moonde järk. Oluline kalamaimude toit, kasutatav ka kalakasvatuses elussöödana.
väikekarbid clams, cockles	Paljude väikeste mereveeliste karpide üldnimetus. Osa neist kasvatatakse ka kasvandustes.
väljaheide, sõnnik, fekaalid faeces	Seedimata toidu tahked jäägid, mis väljutatakse soolestikust pära-ku kaudu. Kalakasvatuses oluline saastekomponent, mille sattumist äravoolu kaudu suublasse või suletud veekasutuse korral puhastisse tuleb vähendada.
väljalase, väljalask outlet	Rajatis või seade, mida kasutatakse vee väljalaskmiseks tiikidest, basseinidest jne (nt torustik, munk vms).
väljapüügibassein, püüde- bassein harvesting basin	Tiigi sügavaimas osas väljavoolu juures või väljavoolutoru taga paiknev bassein tiigi tühjendamisel sinna kogunenud kalade püüdmiseks.
väljapüük harvesting	Kala kättesaamine kalakasvatusrajatistest, tavaliselt rajatise veest tühjendamise teel.
väärandatud toode value-added product	Vesiviljeluse saadus, mida on töödeldud suurema turuväärtuse loomiseks või turustamise laiendamiseks.
väävelvesinik hydrogen sulphide	Mädamuna lõhnaga mürgine gaas (H ₂ S), mis tekib orgaanilise aine lagunemisel anaeroobsetes tingimustes. Ohtlik kaladele tiikides ja järvedes, kus esineb hapnikupuudust.
õhktõstuk air lift	Seade vee gaasirežiimi reguleerimiseks ja vee tõstmiseks mullide abil, mis kerkivad vee süvakihti pumbatud õhust. Vee paneb liikuma mulliderikka ja tavavee erikaalude vahe.
õhupihusti air diffuser	Seade õhu segamiseks vette, surudes seda kompressori abil läbi väikesepoorilise mulle tekitava materjali (nt õhustuskivide).
õhupuhur air blower	Seade õhumullide pumpamiseks vette väikese surve all.
õhustuskivi air stone	Väga peenpoorne kivitaoline õhupihusti, millest läbi pumbatud õhk satub vette väikeste mullidena.
õng hook and line, rod and line, fish hook	Konksust ja õngenööri (tihti ka ridvast, ujukist, rullist ja raskusest) koosnev kalapüügivahend (nt söödaga käsiõng, ridaõng, põhjaõng, und, lutsumänd, sikuti).
õngesöödakala baitfish	Õngekonksu otsa söödaks pandav eluskala; mõnel maal kasvatatakse ja müüakse harrastuskalastajatele.
äsja viljastatud mari green eggs	Ingliseelset väljendit kasutatakse vahetult viljastamisjärgse, väga tundliku marjaterade arengustaadiumi kohta.

ööpäevane rütm , tsirkaadne rütm circadian rhythm	Ööpäeva vältel looduses toimuvate protsesside tsükliline muutumine. Ebasoovitav termin: ööpäevaringne.
üheaastane kala yearling	Kalade elujärk aastavanuseks saamisest kahesuviseks saamiseni.
ühesooline kari single-sex stock	Geneetilise või hormonaalse manipulatsiooni abil saadud ainult emas- või ainult isaskalad. Kasutatakse selliste kalade tootmiseks, kelle eri sugupooltel on erinev tarbimisväärtus.
üleasustus overcrowding	Kalade liiga tihe paiknemine tiigis või basseinis, mille tagajärjel väheneb nende juurdekasv ning tekivad häired füsioloogias ja käitumises.
üleküllastus supersaturation	Gaaside, vesiviljeluses eeskätt hapniku ja lämmastiku sisaldus vees, mis ületab teatud temperatuuril lahustuva gaasi sisalduse.
üleküpsemine overripening	Ovuleerunud, kuid õigel ajal kudemata jäänud marjaterade taandareng. Selle tagajärjel muutub marjaterade ehitus ja koostis ning nende viljastumisvõime väheneb.
üles ujuvad vastsed swim-up fry	Eelvastsed, kes rebukoti ammendamise järel hakkavad ujuma ja tõusevad veepinnale, et täita ujupöis õhuga.
ümarbassein circular tank	Ümmarguse kujuga kalabassein.
ümberasustamine transplantation	Kalade jt veeorganismide viimine ühest veekogust teise kalavaru suurendamise ja populatsiooni taastamise eesmärgil.
2-metüülisoborneool (MIB) 2-methylisoborneol	Peamiselt suletud süsteemis kasvatatud kalade kõrvalmaitse (võõras e vale maitse) põhjustaja. Seda toodavad aktinobakterid (<i>Streptomyces</i>), müksobakterid ja tsüanobakterid.

Vesiviljeluse inglise-eesti register

inglisekeelne termin,
sünonüüm(id)

märksõna eesti keeles, süno-
nüüm(id), ladinakeelne nimetus

märksõna
lehekülje
number

<i>essential fatty acid</i>	asendamatu rasvhape	
<i>Eurasian perch</i>	ahven, euraasia ahven, l'd <i>Perca fluviatilis</i>	
<i>European catfish, wels, wels catfish, sheatfish</i>	euroopa säga, säga, l'd <i>Silurus glanis</i>	14
<i>European eel, eel</i>	angerjas, euroopa angerjas, l'd <i>Anguilla anguilla</i>	10
<i>eutrophication</i>	eutrofeerumine	14
<i>eviscerated fish, gutted fish</i>	roogitud kala	37

absolute fecundity	absoluutne viljakus	9
acid water	happeline vesi	16
actual fecundity	tarbeviljakus	42
additional fish, supplemental fish	lisakala	27
adhesive eggs	kleepuv mari	23
adipose fin	rasvauim	36
aeration	aereerimine, õhustamine	9
aerator	aeraator, õhustaja	9
aeromonosis	aeromonoosid	9
African catfish, African sharptooth catfish, Nile catfish	angersäga, aafrika säga, niiluse säga, l'd <i>Clarias gariepinus</i>	10
age class, cohort	vanuseklass	46
age composition	vanuseline koosseis	46
air blower	õhupuhur	49
air diffuser	õhupihusti	49
air lift	õhktõstuk	49
air stone	õhustuskivi	49
alevin	eelvastne	13
algae, algi	vetikad	47
algal bloom	veeõitseng	46
algicide	vetikamürk	47
algiculture	vetikakasvatus	47
alginate	alginaadid	9

alien species, nonnative species, not indigeneous species	võõrliik	48
alkaline water	aluseline vesi	9
alkalinity	leelisus , aluselisuus	26
amino acid	aminohape	9
ammonia	ammoniaak	9
ammonium nitrate	ammooniumnitraat , NH ₄ NO ₃	9
anadromous fish	anadroomne kala	9
anaesthesia	anesteseerimine , uinutamine	10
anaesthetics	anesteetikum , uinutusaine	9
anoxia, oxygen deficiency	hapnikuvaegus , hapnikupuudus	16
antioxidant	antioksidant	10
aquaculture	vesiviljelus , vesifarmindus, akvakultuur	47
aquaponics	akvaponika	9
aquatic weeds	veetaimestik	47
Arctic char, Arctic charr	arktika paalia , <i>Id Salvelinus alpinus</i>	10
argulosis	arguloos	10
artesian water, artesian ground water	arteesia vesi	10
artificial propagation	kunstlik paljundamine	25
artificial spawning ground	kunstkoelmu	25
artificial stocking, restocking	kalakasvatuslik taastootmine , kalavaru kunstlik taastootine	20
ash	tuhk	44
aspirator	aspiraator	10
astaxanthin	astaksantiin	10
Atlantic salmon	atlandi lõhe , <i>Id Salmo sala</i>	11
automatic feeder	söödaautomaat	41
automatic feeder	automaatsöötja	11
azoic zone	elutu ala	13
back flushing, backwash	tagasipesu	42
backbone, vertebral column	selgroog	38
bacterial kidney disease (BKD)	bakteriaalne neeruhaigus , renibakterioos, <i>Id Renibacterium salmoniarum</i>	11
baitfish	õngesöödakala	49
balanced diet	tasakaalustatud sööt	42
balance disturbance syndrom	laperdamishaigus	26
barbels	poised	33
barramundi, Asian seabass, giant perch	barramundi , <i>Id Lates calcarifer</i>	11
bath treatment	vannitamine	46
belt feeder	lintsöötja	27
beluga sturgeon	beluuga , <i>Id Huso huso</i>	11
benthos	bentos	11

benzalconium chloride	bensalkooniumkloriid	11
benzocaine	bensokaiin	11
berried female crayfish	marjaga emane vähk	28
bester	bester , <i>Id Huso huso</i> × <i>Acipenser ruthenus</i>	11
bighead carp	jämepea , <i>Id Hypophthalmichthys nobilis</i>	19
biochemical oxygen demand (BOD)	biokeemiline hapnikutarve	12
biocontainment	bioohje	12
biofilter	biofilter , biopuhasti	12
biofilter media	biofiltri tugimaterjal , biofiltri tugielement	12
biogens	biogeenid	12
biological cleaning pond	biotiik	12
biological film	biokile , biokatt	12
biological marsh	biolodu	12
biomanipulation	biomanipulatsioon	12
biomass	biomass	12
biomelioration	biomelioratsioon	12
biosecurity	bioturvalisus	12
bivalves, shellfish	karbid	21
black amur	must amuur , <i>Id Mylopharyngodon piceus</i>	29
blue mussel	rannakarp , söödav rannakarp, <i>Id Mytilus sp.</i>	36
blue-green algae, cyanobacteria	sinivetikad , tsüanobakterid	39
bottom culture	põhjatehnoloogia	35
bottom feeder, benthos feeder	põhjatoiduline , bentostoiduline	35
brackish water	riimvesi	36
breeding tubercles	helmeskate	17
brine shrimp	tavaline soolavähk , arteemia, <i>Id Artemia salina</i>	42
broad tapeworm	laiuss , <i>Id Diphyllbothrium latum</i>	26
brood fish pond	sugukalatiik	40
brood fish, spawners	sugukalad	40
brown blood disease	pruunveresus	34
brown trout	jõeforell	19
buffering	puhverdusvõime	34
cage	sump	40
cage (net cage) farming	sumbakalakasvatus	40
cake	srott	40
cannibalism	kannibalism	21
canthaxanthin	kantaksantiin	21
capture-based aquaculture	noorkala püügil põhinev kalakasvatus	31
carbohydrates	süsivesikud	41
carbon dioxide	süsihappegaas , süsinikdioksiid	41
carotenoids	karotenoidid , karotinoidid	21
carrying capacity	mahutavus	28

catadromous	katadroomne	22
cataract	katarakt	22
catfish	säga	41
catfishes	sägalised , <i>Id Siluriformes</i>	41
caviar	kaaviar	19
cercaria	tserkaar	44
chemical oxygen demand	keemiline hapnikutarve , KHT	22
chilling	jahutamine	18
chilodonellosis	hilodonelloos	17
chitin	kitiin	22
chloramine T	kloramiin T	23
chloride cells	kloriidrakud	23
ciliates	ripsloomad , infusoorid, tsiliaadid	36
circadian rhythm	ööpäevane rütm , tsirkaadne rütm	50
circular tank	ümarbassein	50
cladocerans	vesikirbulised , kladotseerid, <i>Id Cladocera</i>	47
clams, cockles	väikekarbid	49
classe catfish	klaarsäga , <i>Id Clarias gariepinus</i> × <i>Heterobranchus longifilis</i>	23
Clark's condition factor	Clarki tüsedusindeks	12
clove oil	nelgiöli	30
coarse fish	vähem väärtuslik öngitsemiskala	48
cod	tursk , <i>Id Gadus morhua</i>	44
coho salmon	kisutš , <i>Id Oncorhynchus kisutsh</i>	22
cold smoking	külmsuitsutamine	26
cold water disease, peduncle disease	vikerforelli külmaveehaigus	48
coldwater fish	külmaveelised kalad	25
collecting ditch	kogumiskraav	23
columnariosis, saddleback disease	kolumnarioos , sadulahaigus	23
common carp, carp	karpkala , <i>Id Cyprinus carpio</i>	21
complete feed	täissööt	44
condition factor	tüsedusindeks	45
contagion	nakatamine	30
coolwater fish	jahedaveelised kalad	18
copepods,	aerjalalised , kopepoodid, <i>Id Copepoda</i>	9
copper sulphate	vasksulfaat	46
crayfish farm	vähikasvandus	49
crayfish farming, astaciculture	vähikasvatus	49
crayfish plague, aphanomycosis	afanomükoos , vähikatk	9
crayfish, crawfish	vähid	49
crowding screen	tihendusrest	43
crucian carp	koger , <i>Id Carassius carassius</i>	23
crude fat	toorrasv	43

crude protein	toorproteiin	43
cryobank, cryogenic gene bank	krüopank , sügavkülmutatud geenipank, spermapank	24
cryopreservation, deep freezing	sügavkülmutamine	41
cryoprotectant	krüoprotektant	24
culling	praakimine	34
cyprinids	karpkalalased , ld <i>Cyprinidae</i>	21
D-ended raceway	D-lõpuline kiirvoolukanal	13
dactylogyrosis	daktülogüroos	12
dam, dyke, weir, dike	tamm , pais	42
dam, weir, dyke	pais	32
decapsulation	dekapsuleerimine	12
degassing, off-gassing, air stripping	degaseerimine	12
degree-day	kraadpäev	24
delayed release	pikendatud asustamine	33
demand feeder	nõudmiseni söötja , pendelsöötja	31
denitrification	denitrifikatsioon	12
density, stocking density	asustustihedus , paigutustihedus	11
depurification	leotamine	26
diadromous fish	diadroomne kala , siirdekala	13
diadromous fish, migratory fish	siirdekalad	38
diapause	diapaus	13
digestibility	seeduvus , seeditavus	38
digestible energy	seeduv energia	38
diphyllobothriasis	difüllobotriosis , laiusstöbi	13
diplostomosis, eye fluke	diplostomoos	13
dipnet	kahv	19
disease carrier, disease agent	haigus kandja	16
disease outbreak	haigus puhang	16
disinfectant	desoaine , desinfitseerimisaine	13
disinfection	desinfitseerimine	12
dissolved oxygen content	lahustunud hapniku sisaldus	26
ditch	kraav	24
diurnal rhythm	päevane rütm	35
docosahexanoic acid (DHA)	dokosaheksaeenhape	13
domestic species	kodustatud liik	23
drain pipe	tühjendustoru , väljalasketoru	45
drainage channel	tühjenduskanal	45
draining	tühjendamine	45
dress-out percentage	lihasaagis	26
dropsy	punataud	35
drug resistance	ravimiresistentsus	36
drum filter	trummelfilter	44

dry feed	kuivsööt	25
dry fertilization	kuivviljastamine	24
dry matter	kuivaine	24
dry weight	kuivkaal, kuivmass	24
dual outflow tank	kahe väljavooluga bassein	19
earth pond, earthen pond	pinnasetiik	33
eel swim bladder parasite	angerja ujupõie uss , <i>Id Anguillicoloides crassus</i>	10
eel, European eel	angerjas , euroopa angerjas, <i>Id Anguilla anguilla</i>	10
effluent	heide	17
egg basket	haudekast	16
egg incubation	kalamarja hautamine	20
egg picking	marja noppimine	28
egg, egg cell	marjatera	28
eicosapentaenoic acid	Eikosapentaanhape , EPA	14
electrical fishing	elekterpüük	13
elver	angerjamaim	10
endocrine glands, endocrine organs	sisesekreetsiooninäärmed , sisenõrenäärmed	39
enrofloxacin	enrofloksatsiin	14
enteric redmouth disease (ERM)	jersinioos , punasuuhagis	18
essential amino acid	asendamatu aminohape	10
essential fatty acid	asendamatu rasvhape	10
Eurasian perch	ahven , euraasia ahven, <i>Id Perca fluviatilis</i>	9
European catfish, wels, wels catfish, sheatfish	euroopa säga , säga, <i>Id Silurus glanis</i>	14
eutrophication	eutrofeerumine	14
extensive aquaculture	ekstensiivne vesiviljelus	13
extruding	ekstrudeerimine	13
eyed egg	silmtäpi staadiumis mari , silmtäppmari	38
faeces	väljaheide , sõnnik, fekaalid	49
farm gate price	esmamüügihind	14
fatty acid	rasvhape	36
fecundity	viljakus	48
feed pipe, inlet pipe, inlet tube	sissevoolutoru	39
feed ration	söödakogus	41
feed supplement	söödalisand	41
feeder channel	toitekanal	43
feeding ad libitum	isu järgi söötmine	18
feeding board	söötmislaud	41
feeding rate, feed ratio	söötmisnorm , söödanorm	41
female fish	emane kala	14
feminization	feminiseerimine	14

fertilization	viljastamine	48
fertilization rate	viljastusprotsent	48
fertilizing, fertilization	väetamine	48
fillet	filee	14
fin rays	uimekiired	45
fingerling	kalamaim	20
fins	uimed	45
fish eggs, roe	kalamari	20
fish farm	kalakasvandus	19
fish farming waste water, discharge water	kalakasvatuse heitvesi	19
fish farming, pisciculture, fish rearing, fish culture	kalakasvatus	19
fish feed	kalasööt	20
fish fry	kalavastsed	20
fish grader	kalasorteer , kala sorteerimise seade	20
fish kill	kalade hukkimine	19
fish ladder	kalatrepp	20
fish louse	kalatäi , <i>Id Argulus foliaceus</i>	20
fish meal	kalajahu	19
fish oil	kalaõli	21
fish pass, fishway	kalapääs , kalakäik	20
fish poison, piscicide	kalamürk	20
fish processing	töötlemine	45
fish pump	kalapump , kalatõstuk	20
fish school	kalaparov	20
fish stock	kalavaru	20
fish transfer, fish transportation	kalavedu	21
fisheries	kalandus , kalamajandus	20
fishes	kalad	19
fishing gear	kalapüügivahendid , kalapüünised	20
fishing tourism	kalaturism	20
fishladder	kalaramp	20
fixed bed biofilter	püsikandjaga biofilter	35
flavobacteriosis	flavobakterioosid	14
float	ujuk	45
floating cage, open cage	ujuv sump , avatud sump	45
floating feed	ujuvsööt	45
flow rate, velocity	voolukiirus	48
flow-through fish farm, through flow fish farm	läbivoolukasvandus	28
fog chamber	udukamber	45
food chain	toiduahel , toitumisahel	43
food conversion ratio (FCR)	söödakoeffitsient , sööda väärindus	41

fork length	hargipikkus , Smitti pikkus	16
formaline	formaliin	14
formulated diet	formuleeritud sööt	15
fouling	pealiskasvuga ummistumine , täis kasvamine	32
friction loss	hõõrdekadu	17
fry, larvae	vastsed	46
Fulton's condition factor	Fultoni tüsedusindeks	15
furunculosis	furunkuloos	15
gall bladder	sapipõis	37
gaping	löhenemine	27
gas bubble disease	gaasimullihaigus	15
gastrolites	vähikivid , gastroliidid	49
gastrolith	gastroliit	15
gate valve	siiber	38
genetic bottleneck	geneetiline pudelikael	15
genetic drift, random genetic drift	geenitriiv	15
genetically modified organism (GMO)	geneetiliselt modifitseeritud organism , geenmuundatud organism	15
geomembrane	geomembraan	15
giant freshwater prawn	magevee hiidkrevett , <i>Id Macrobrachium rosenbergii</i>	28
giant tiger prawn, Asian tiger shrimp	tiigerkrevett , <i>Id Penaeus monodon</i>	43
gill arch	lõpuskaar	27
gill filaments	lõpuslehekesed	27
gill lamellae	lõpusliistakud	27
gill rakers	lõpuspiid	28
gillnet	nakkevõrk	30
gills	lõpused	27
gilthead sea bream	kuld-merikoger , <i>Id Sparus aurata</i>	25
glass eel	klaasangerjas	23
glazing	glasuurimine	15
goldfish	kuldkala , <i>Id Carassius auratus gibelio</i>	25
gonad	gonaad , sugunääre	15
gonadosomatic index (GSI)	küpsuskoeftsient , gonadosomaatiline indeks	26
gonadotropin inhibiting hormone (GIH)	gonadotropiini pärssiv hormoon	15
gonadotropine	gonadotropiin	15
gonadotropine releasing hormone (GnRH)	gonadotropiini vallandav hormoon	15
grading	sorteerimine	39
grass carp	valgeamuur , <i>Id Ctenopharyngodon idella</i>	46
green eggs	äsja viljastatud mari	49
grilse	varasuguküps isaslõhe	46

gross energy	koguenergia	23
ground water	põhjavesi	35
grow-out pond	kasvutiik	22
growth feed, ongrowing feed	kasvusööt , nuumasööt	22
growth hormone	kasvuhormoon , somatotropiin	22
growth rate	kasvukiirus	22
gutted fish, eviscerated fish	roogitud kala	37
gutting, eviscerating, dressing fish	rookimine	37
gynogenesis	günogenees	16
gyrodactylosis	gürodaktüloos	16
halibut	paltus , hiidlest, <i>Id Hippoglossus hippoglossus</i>	32
handling	käsitlemine	25
harvesting	väljapüük	49
harvesting basin	väljapüügibassein , püüdebassein	49
hatchery	kalahaudemaja	19
hatchery	haudemaja	16
hatchery trough	hauderenn	16
hatching	koorumine	24
hatching enzyme	koorumisensüüm , koriolüsiin	24
hatching jar	haudepudel	16
herbivorous fish, Chinese carps	taimtoidulised kalad	42
hermaphrodite	hermafrodiit	17
heterosis	heteroos	17
high density polyethylene (HDPE)	suure tihedusega polüetüleen	41
homing	homing , koduinstinkt	17
hook and line, rod and line, fish hook	õng	49
horizontal incubator	horisontaalne haudeaparaat	17
hot smoking	kuumsuitsutamine	25
hybrid	ristand	37
hybrid	hübriid	17
hydrated lime	kustutatud lubi , kaltsiumhüdroksoid, Ca(OH) ₂	25
hydrogen peroxide	vesinikperoksiid , H ₂ O ₂	47
hydrogen sulphide	väävelvesinik	49
hydroponics	hüdroponika , vesiaiadus	18
hypophyztion	hüpofüseeerimine	18
hypothalamus	hüpotalamus	18
ichthyobodosis	ihtüobodoos	18
ichthyology, fish biology	ihtüoloogia , kalade bioloogia	18
ichthyophthiriosis, freshwater white spot disease	ihtüofitirioos , valgetäpihaigus	18
immersion vaccination	kastutusvaksineerimine	22

inbreeding	inbriiding , sugulusristamine	18
inconnu	nelma , ld <i>Stenodus nelma</i>	30
incubation	marja inkubeerimine	28
incubation	hautamine , inkubeerimine	17
incubation time	hautamisaeg	17
incubator	haudeaparaat , inkubaator	16
indigenous species, native species	kodumaine liik	23
indigenous strain, native strain	kohalik tõug	23
induced spawning	indutseeritud kudemine	18
infectious hematopoietic necrosis (IHN)	nakkuslik vereloomeelundite nekroos	30
infectious pancreatic necrosis (IPN)	nakkuslik kõhunäärme haigus , infektsioosne pankrease nekroos	30
infectious salmon anemia (ISA)	lõhelaste nakkuslik aneemia	27
injection vaccination	süstimisvaksineerimine	41
inlet	sisselase , sisselask	39
integrated agriculture-aquaculture	integreeritud kalakasvatus	18
integrated multi-trophic aquaculture (IMTA)	multitroofne vesiviljelus , ühendatud hulgitoiteline vesiviljelus	29
intensive fish farming	intensiivne kalakasvatus	18
intestine, gut	sool	39
intramuscular bones	roodluud	37
introduced species	introdutseeritud liik	18
iodine	jodofoorid	19
irrigation fish farming	niisutuspõllunduslik kalakasvatus	31
juvenile fish	noorkala	31
juvenile grow-out before stocking	ettekaskvatamine , järelkasvatamine	14
kaluga	kaluuga , jõebeluga, ld <i>Huso dauricus</i>	21
kelp	lehtadru , ld <i>Laminaria</i> sp.	26
kelt	kudenud lõhe	24
kidney	neer	30
koi, koi carp	koi	23
kype	lõuakonks	28
L-shaped pipe, knee-shaped pipe	põlvtoru	35
lampreys	silmud	39
large red flesh salmonid	punane kala	35
lateral line	küljejoon	25
leather carp	nahkkarpkala	30
leptocephalus	leptotsefaal	26
lesion	haiguskolle	16
liftnet	tõstevõrk	44
ligulosis	liguloos , linnuronitõbi	26

line mirror carp	ridapeegelkarpkala	36
lipids	rasvad , lipiidid	36
live fish car	eluskalaauto	13
live food	elussööt	13
live gene bank	elus geenipank	13
liver	maks	28
LT fish meal	LT-kalajahu	27
macrophytes	suurtaimestik , makrofüüdid	41
malachite green	malahhiitroheline	28
mantle	mantel	28
manual feeding, hand-feeding	käest söötmine , käsitsi söötmine	25
marble crayfish	marmorvähk , Id <i>Procambarus fallax</i> forma <i>virginalis</i>	29
mariculture	marikultuur	28
market fish, table fish	kaubakala , turukala	22
marketable size	turustussuurus , turustamissuurus	44
mating	paaritumine	32
mechanical egg sorter	marjasorteer	28
mechanical filter	mehaaniline filter	29
melanine	melaniin	29
mesh size	vörgusilma suurus	48
metabolizable energy	metaboliseeruv energia , metaboliseeritav energia	29
metacercaria	metatserkaar	29
microalgae	mikrovetikad	29
micropyle	mikropüül	29
milt	niisk , sperma, testis	30
mirror carp	hajuspeegelkarpkala	16
moist pellet	märg graanul	30
moisture content	niiskusesisaldus , veesisaldus	31
monk	munk	29
mooring system	ankurdussüsteem	10
mortality	suremus	40
moulting	kestumine , koorikuvahetus	22
mouthbrooder	suus hautaja	41
moving bed biofilter	liikuva kandjaga biofilter	27
MS222	MS222	29
mucus, slime	lima	27
mussels, shellfish	limused	27
myomers	müomeerid , lihassegmentid	30
narrow clawed crayfish	kitsasõraline vähk , Id <i>Astacus leptodactylus</i>	22
nauplius	vähikvastne , nauplius	49
net energy	kasutatav energia	22

net pen, net cage	vörksump	48
nitrites	nitraadid	31
nitrification	nitrikatsioon	31
nitrites	nitritid	31
nonpredatory fish	lepiskala	26
northern whitefish, Siberian whitefish	peled , ld <i>Coregonus peled</i>	33
nursery pond	noorkalatiik	31
nutrient, feedstuff	toitaine	43
nutrition	toitumine	43
off-flavour	mudamaitse , kõrvalmaitse	29
offshore mariculture, offshore aquaculture	avamere vesiviljelus	11
omega-3 fatty acids	oomega-3-rasvhapped	31
one summer fish	samasuvine , ühesuvine	37
ongrowing	edasikasvatus	13
oral vaccination	suukaudne vaksineerimine	41
organoleptic evaluation	organoleptiline hindamine	32
ornamental fish	ilukalad	18
otolith	otoliit , kuulmekivike	32
outlet	väljalase , väljalask	49
ovarian liquid	ovariaalvedelik	32
overcrowding	üleasustus	50
overripening	üleküpsemine	50
ovoviviparous fish	elussünnitaja kala , ovovivipaarne kala	14
ovulation	ovulatsioon	32
oxoline acid	oksoliinhape	31
oxygen consumption	hapnikukasutus	16
oxygen deficiency	ummuksissejäämine	45
oxygen demand, oxygen requirement	hapnikutarve	16
oxygen meter	hapnikumõõtur , oksümeeter	16
oxygenation	hapnikuga rikastamine	16
oxytetracycline	oksütetratsükliin	31
oysters	austrid , ld <i>Ostreidae</i>	11
ozonation	osoneerimine	32
ozone	osoon , O ₃	32
ozone skimmer foam fractionator	skimmer , vahukoguja	39
paddlewheel aerator	laba-aeraator	26
pan-size fish	portsjonkala	34
pangasius	pangaasius , ld <i>Pangasius pangasius</i>	32

parasite	parasiit	32
parr	tähnrik	44
parr mark	tähniku märk	44
pathogen	patogeen	32
pearl oyster	pärlikarp , <i>Id Pinctada sp.</i>	35
Peipsi whitefish, maraena whitefish	peipsi siig , <i>Id Coregonus lavaretus maraenoides</i>	33
pellet, granule	graanul , pellet	15
perivitelline space	perivitelliinõõs	33
pH	pH	33
phytoplankton	fütoplankton	15
pigment	pigment	33
pikeperch, zander	koha , <i>Id Sander lucioperca</i>	23
piscicolosis	pistsikoloos , kalakaantõbi	33
pituitary gland, hypophysis	hüpofüüs , ajuripats	18
plankton	plankton	33
plankton feeder	planktontoiduline	33
poaching, illegal catch	röövpük	37
poikilothermy	kõigusoojasus , poikilotermus	25
pole culture	vaiatehnoloogia	46
pollutant	saasteaine	37
polluter pays principle	saastaja-maksab-põhimõte	37
pollution	reostus	36
pollution fee	saastemaks , saastetasu	37
pollution load	reostuskoormus	36
polyculture	polükultuur	33
polyvinylchloride (PVC)	polüvinüülkloriid	33
pond farming, stillwater pond farming	tiigikalakasvatus	43
pond, pool	tiik	43
pop-eye, exophthalmia	punnsilmsus , eksoftalmia	35
population	populatsioon , asurkond	34
postdiplostomosis	postdiplostomoos , tinditõbi	34
prebiotics	prebiootikumid	34
precocious male parr	kääbusisane	25
predatory fish	röövkala	37
premix	premiiks	34
pressure shock	rõhušokk	37
probiotics	probiootikumid	34
processing	käitlemine	25
proliferative kidney disease (PKD)	proliferaatiivne neeruhaigus , vohandiline neeruhaigus	34
propeller pump	propellerpump	34
proteins	valgud	46
pseudomonosis	pseudomonoos	34

put and take fisheries	tiigiturism	43
pyloric caeca	püloorilised ripikud , lukutiripikud	35
quarantine	karantiin	21
quarantine pond	karantiiniitik	21
quicklime, caustic lime	kustutamata lubi , kaltsiumoksiid, CaO	25
raceway	kiirvoolukanal	22
rainbow trout	vikerforell , ld <i>Oncorhynchus mykiss</i>	48
rainbow trout fry syndrome	vikerforelli maimusündroom , vastsete sündroom	48
ranching	karjatamine	21
recirculation	retsirkulatsioon , taaskasutus	36
recirculation aquaculture system (RAS)	suletud veekasutusega kalakasvatuse süsteem , vee korduvkasutusega kalakasvatuse süsteem	40
rectangular tank	nelinurkne bassein	30
red algae	punavetikad	35
red swamp crayfish	punane soovähk , ld <i>Procambarus clarkii</i>	35
redd	pesakuhik , lõhelaste kudepesa	33
refractometer	refraktomeeter	36
refrigeration, freezing	külmutamine	26
regulator, sluice	regulaator	36
relative fecundity	suhteline viljakus	40
replacement fish	asenduskalad	10
residues	jääkained	19
resorbtion	resorbeerumine	36
respiration	hingamine	17
resting stage	puhkestaadium	34
restocking	taasasustamine	42
rheotaxis	reotaksis	36
rigor mortis	surmakangestus	40
ripe, mature fish	suguküps kala	40
rope culture, longline technology	kõietehnoloogia , köitel kasvatamise tehnoloogia	25
rostrum	nokis	31
rotameter	rotameeter	37
rotenone	rotenoon	37
rotifers	keriloomad , rotatoorid, ld <i>Rotatoria</i>	22
Russian sturgeon	vene tuur , ld <i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	47
salinity	soolsus	39
salmon	lõhe	27
salmon fluke, sea lice	lõhetäi	27
salmonids	lõhelased , ld <i>Salmonidae</i>	27
sand filter	liivafilter	27
saprolegniosis, fish mould	saprolegnioos	37

satiation	isu täis saamine , küllastumine	18
saturation	küllastus	25
scale	soomus	39
scaled carp	soomuskarpkala	39
scallops	kammkarbid	21
screen	rest , võre	36
sea trout	meriforell , ld <i>Salmo trutta</i>	29
seafood	mereannid	29
seaweeds	merevetikad	29
Secchi depth	Secchi läbipaistvus	38
Secchi disc	Secchi ketas	38
sedation	rahustamine	35
sedentary	sedentaarne , põhjal elav	38
sedimentation basin.	settebassein	38
sedimentation cone	settekoonus , settekogumislehter	38
seepage	imbumine	18
seine net, dragnet	noot	31
selective breeding	tõuaretus	44
semiclosed cage	poosuletud sump	33
semidiadromous fish	poosiidrekala	33
sessile	sessiilne , kinnitunult elav	38
sewage lagoon	heitvee puhastuslaguun	17
sex chromosomes	sugukromosoomid	40
sex reversal	soo pööramine	39
sex-reversed fish	pööratud sooga kalad	35
sexing	soo kindlakstegemine	39
sexual dimorphism	sooline dimorfism	39
sexual maturation	suguline küpsemine	40
shrimps, prawns	krevetid	24
Siberian sturgeon	siberi tuur , ld <i>Acipenser baerii</i>	38
signal crayfish	signaalvähk , ld <i>Pacifastacus leniusculus</i>	38
silver carp	pakslaup , ld <i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	32
silver eel	höbeangerjas , rändangerjas	17
single-sex stock	ühesooline kari	50
siphon	sifoon	38
skimming	koorimine	23
skin	nahk	30
slaughtering	surmamine	40
smolt	laskuja , smolt	26
smoltification	smoltifikatsioon	39
snails	teod	42
sodium thiosulfate	naatriumtioosulfaat , naatriumhüposulfit, Na ₂ S ₂ O ₃	30
spawn	kudu	24

spawn nest	kudepesa	24
spawner	kudekala	24
spawning	kalade kudemine	19
spawning area	koelmu	23
spawning colours	pulmarüü	34
spawning period	kudeperiood , kudemisperiood	24
spawning pond	kudetiik	24
spawning season	kudemisaeg	24
specific growth rate (SGR)	erikasvukiirus	14
specific surface	eripind	14
spent fish	kudenud kala	24
sperm, spermatozoon	sperm , spermatozoid	40
spermatophore	spermatofoor	40
spillway, overflow channel	liigveelase , liigveelask	27
spiny cheeked crayfish	ogapõskne vähk , ld <i>Orconectes limosus</i>	31
splashboard	piserduslaud	33
spleen	põrn	35
spore	spoor	40
spread spawning	portsjonkudemine	34
spring	allikas	9
spring viraemia of carp (SVC)	karpkalade kevadvireemia	21
stand pipe	vertikaalne väljavoolutoru	47
standard length	standardpikkus	40
start feed	startersööt	40
sterilization	steriliseerimine	40
stimulated hatching	koorutamine	24
stocking	asustamine	11
stomach	magu	28
strain	tõug , liin	44
stratification	kihistumine	22
striped bass	triipahven , ld <i>Morone saxatilis</i>	43
stripping	lüpsmine	28
stunted fish, dwarf-fish	kääbusvorm	25
sturgeons	tuurlased , ld <i>Acipenseridae</i>	44
styrofoam	vahtpolüstüreen	46
submerged cage, closed cage	uputatud sump , uputatav sump	45
supersaturation	üleküllastus	50
supplemental feed	lisaööt	27
suprabranchial organ	labürintorgan	26
surface water	pinnavesi	33
survival rate	ellujäämus	13
susceptibility	vastuvõtlikkus	46
suspended solids	heljum	17

swelling	paisumine	32
swim bladder, air bladder	ujupõis	45
swim-up fry	üles ujuvad vastsed	50
tag, mark	märgis	30
tagging, marking	märgistamine	30
tank, trough, basin	bassein	11
tapeworms	paelussid	32
temperature shock	temperatuurišokk	42
tench	linask , ld <i>Tinca tinca</i>	27
tender stage	tundlik staadium	44
test fishing	katsepüük	22
testis	testis , seemnesari, niisk, raig	42
testosterone	testosteron	42
tetracycline	tetratsükliin	42
thermal water	termaalvesi	42
thiamine deficiency syndrome (M74)	tiamiinipuuduse sündroom , M74 sündroom	43
throwing net	viskevõrk , heitevõrk	48
tilapia	tilapia , <i>Tilapia sp.</i>	43
total length	täispikkus	44
total suspended solids (TSS), total suspended matter (TSM), suspended particulate matter (SPM), varem ka non-filtreable residue (NFR)	heljuvaine koguhulk	17
traceability	jälgitavus	19
transfer tank	kalaveo konteiner	21
transgenic fish	transgeenne kala	43
transplantation	ümberasustamine	50
trap	mörd	29
trash fish	prügikalad	34
trichodinosis	trihhodinoos	43
trickling filter	nõrgfilter	31
trickling incubation	nõrghautamine	31
trimethoprim	trimetoprim	44
triploid	triploid	44
trout	forell	14
trunk	rümp	37
turbidity	hägusus	17
turbot	kammeljas , ld <i>Scophthalmus maximus</i>	21
ulcer	haavand	16
urea	uurea	45
urogenital opening	urogenitaalava , kuse-suguava	45

UV radiation, ultraviolet light	ultraviolettkiirgus , UV-kiirgus	45
UV treatment system	ultraviolettkiirgur	45
vaccination	vaktsineerimine , immuniseerimine	46
value-added product	väärindatud toode	49
vertical incubator	vertikaalne haudeaparaat	47
vibriosis	vibrioos	48
viral haemorrhagic septicaemia (VHS)	viiruslik hemorraagiline septitseemia (VHS)	48
Virkon S	Virkon S	48
viscera	sisused	39
vitellogenesis	vitellogenees	48
Von Bayer trough	marja loendusvann	28
warm water fish	soojaveelised kalad	39
wastewater, discharged waste water	heitvesi	17
water body	veekogu	47
water demand	veevajadus	47
water exchange time, flushing time	veevahetus	47
water fee	veekasutusmaks	47
water hardness	vee karedus	46
water pollution	vee saastamine	46
water reservoir	veehoidla	47
water reservoir	paisjärv	32
water reuse	vee korduvkasutus	46
water storage reservoir	peatiik	32
weight gain	juurdekasv , massi-iive	19
weir	tõke	44
Weiss jar	Weissi haudepudel , Weissi pudel	47
wet feed	märgsööt	30
whirling disease, myxobolosis	müksoboloos , pöörlemistõbi	30
white fish	valge kala	46
whitefish, coregonid	siig , <i>Id Coregonus sp.</i>	38
whiteleg shrimp	valgejalg-krevett , <i>Id Litopenaeus vannamei</i>	46
wild carp	sasaan , ulukkarpkala, <i>Id Cyprinus carpio</i>	38
wintering	talvitumine	42
wintering pond	talvitustiik	42
withdrawal time	lagunemisaeg	26
yearling	üheaastane kala	50
yellow eel	kollane angerjas	23
yield	toodang , saak	43
yield per unit	saak pinnaühikult	37
yolk	rebu	36

yolk sac	rebukott	36
yolk-sac fry, yolk-sac larva	rebukotiga vastne	36
zebra mussel	rändkarp , ld <i>Dreissena polymorpha</i>	37
zooplankton	zooplankton , loomhõljum	41
zoospore	zoospor , rändeos	42
Zoug jar, Zouger jar	Zugi haudepudel , Zugi pudel	42
2-methylisoborneol	2-metüülisoborneool (MIB)	50

Sõnastiku koostamisel kasutatud kirjandus

- Barnabe, G. 1994. *Aquaculture. Biology and ecology of cultured species*. Ellis Horwood. 407 pp.
- Bone, Q., R. Moore 2008. *Biology of fishes*. Taylor and Francis. 478 pp.
- Bregnballe, J. 2012. *Vee korduvkasutusega vesiviljeluse juhend*. Pärnu: Kalanduse teabekeskus. 60 lk. (Tõlge väljaandest Bregnballe, J. 2010. *A Guide of Recirculation Aquaculture*. Copenhagen: Eurofish. 64 pp.)
- Crespi, V., A. Coche 2008. *Glossary of aquaculture*. Rome, 401 pp.
- Crespi, V., M. New 2009. *Cultured aquatic species fact sheets*. Rome: FAO. CD-Rom
- Davidson, A., C. Knox 1989. *Seafood. A Connoisseur's Guide and Cookbook*. London: Mitchell-Beardley. 208 pp.
- Derric, S., M. Dillon 2004. *A Guide to Traceability within the Fish Industry*. Eurofish. 78 pp.
- Horvath, L., G. Tomas, Ch. Seagrave 1992. *Carp and pond fish culture*. Fishing News Books. 155 pp.
- Hotsy, G., A. Woynarowich, T. Moth-Polsen 2014. *Forelli väikesemahuline kunstlik paljundamine*. Pärnu: Kalanduse teabekeskus. (Tõlge väljaandest *Guide to the Small Scale Artificial Propagation of Trout*. 2012. Budapest: FAO. 24 lk.)
- Hotsy, G., A. Woynarowich, T. Moth-Polsen, R. Avento 2014. *Väikesemahulise forellitöötlemise meetodid*. Pärnu: Kalanduse teabekeskus. 2014. (Tõlge väljaandest *Guide to Small Scale Trout Processing Methods*. 2012. Budapest: FAO. 24 lk.)
- Kasesalu, J. 1998. *Kalade haigused*. Tartu. 94 lk.
- Koržets, V., K. Koržets 2016. *Koržetsi suur kalaraamat*. Tallinn: Sõnavald. 256 lk.
- Maastik, A., S. Mustonen 1988. *Vesiensuojelun sanakirja: suomi, englanti, saksa, ruotsi, vena ja, viro. Water pollution control dictionary: Finnish, English, German, Swedish, Russian, Estonian*. Helsinki: Valtion painatuskeskus, Vesi- ja ymparistohallitus. 350 lk.
- Masing, V. (koostaja) 1992. *Ökoloogia leksikon*. Tallinn: Valgus. 319 lk.
- Mereleksikon*. 1996. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus. 590 lk.
- Mikelsaar, N. 1984. *Eesti NSV kalad*. Tallinn: Valgus. 432 lk.
- Paaver, T., J. Kasesalu, R. Gross, M. Puhk, T. Tohvert, A. Liiv, M. Aid 2006. *Kalakasvatus ja kalade tervishoid*. Tartu: Halo Kirjastus. 191 lk.
- Päkk, P. 2013. *Kalade tervishoiu käsiraamat*. Pärnu: Kalanduse teabekeskus. 88 lk.
- Päkk, P. (koostaja) 2014. *Kalakasvatus. Perspektiivsed liigid*. Pärnu: Kalanduse teabekeskus. 146 lk.
- Päkk, P. (koostaja) 2016. *Kasvatatavate kalade haigused*. Õpik kõrgkoolidele. <http://vl.emu.ee/et/struktuur/vesiviljeluse-osakond/trukised>.
- Pillay, T. V. R. 1990. *Aquaculture. Principles and practices*. Fishing News Books. 575 pp.
- Pillay, T. V. R. 2004. *Aquaculture and environment*. Fishing News Books. 196 pp.
- Rahkonen, R., P. Vennerström, P. Rintamäki, R. Kannel 2012. *Terve kala. Tautien ennaltaehkaisy tunnistus ja hoito*. Helsinki: Riista ja kalatalouden tutkimuslaitos. 139 lk.
- Rodger, H. D. 2010. *Fish disease manual*. <https://www.scribd.com/doc/297443512/Fish-Disease-Manual-2010-pdf>. 71 pp.
- Shepherd, J., N. Bromage 1992. *Intensive Fish Farming*. Fishing News Books. 404 pp.
- Simple methods for aquaculture*. 2003. Manuals for the FAO training series. Rome: FAO. CD-Rom.
- Termeki. Ihtüoloogia. <http://term.eki.ee/termbase/view/7351963>.
- Termeki. Limnoloogia. <http://term.eki.ee/termbase/view/5215605>.
- Termeki. Loomakasvatustermiinid. <http://term.eki.ee/termbase/view/8243774>.
- Timberg, L. 2015. *Kala käitlemise käsiraamat kaluritele ja väikekäitlejatele*. Jäned: Maamajanduse Infokeskus. 110 lk.
- Willoughby, S. 2003. *Manual of Salmonid Farming*. Fishing News Books. 329 pp.

TIIT PAAVER (1952–2019) oli kalabioloog, Eesti Maaülikooli professor. Ta lõpetas geneetikuna Tartu Ülikooli 1975, uuris kalade ja vähkide bioloogiat ning Eesti kalafauna ja kalanduse ajalugu, õpetas kalakasvatust Eesti kõrgkoolides ning juhtis kalakasvatusalaseid uuringuid Eesti Teaduste Akadeemia ja Eesti Maaülikooli instituutides. Ta oli üks Eesti Kala- ja Vähikasvatajate Liidu asutajaid, Valgetähe teenetemärgi kavaler kalakasvatuse arendamise eest Eestis (2010).

SÕNASTIKKU on koondatud ligi 700 eesti- ja ingliskeelset vesiviljelusalast terminit koos sisuliste seletustega. Sõnastik on abivahendiks vesiviljelust alustavatele ettevõtjatele, riigiametnikele, Euroopa Liidu direktiivide tõlkijatele ja ajakirjanikele. Õppematerjalina on ta tarvilik nii vesiviljelust õppivatele üliõpilastele kui ka neid juhendavatele õppejõududele.

Kalanduse teabekeskus
www.kalateave.ee

EMKVF
RAKENDUSKAVA
2021-2027

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

